

pen

*... večno
mladost
v novon
leti van
želén!*

VESTNIKOV
MESECNIK
četrtek,
decembra,
2002,
januarja,
2003
93. številka

Natalija Juhnov

Ta mesec se še enkrat vidimo. To bo 30. januarja, ko bomo že pozabili na praznovanja in krepko zagrizli v mlado leto 2003!

Rekordi

Franc ga mora voziti s samokolnico!

Menda bi vsi moški radi videli, če bi imeli daljšega. FRANC BRUNČIČ iz STARE NOVE VASI o tem sicer nikoli ni govoril na glas, pa vendar so mu prijatelji ob velikem dogodku (to je takrat, ko si star več kot 49 in manj kot 51 let) podarili tako dolgega, da te kap. Predvsem nežnejši del prijateljic Pentut naj bo zato pri ogledovanju te fotografije previden. Sicer pa je ob slavljenju (kot se spodobi, ima kravato) njegov glasbeni prijatelj PIŠTEK iz GOMILICE.

P. S.: Domačini vedo povedati, da lahko tako dolgega speče samo MIRKO ROŽMAN (in tako je tudi bilo!).

Oaj, kak má duuugoga!

(Naročniške) akcije

V Domu Rakičan bo (še) več Dela

Naslov sicer zveni socrealistično, pa ni. Kajti IVAN GERENČER, pomurski dopisnik največjega slovenskega dnevnika, se je odločil, da obiše direktorico Doma Rakičan, VIJOLO BERTALANIČ. Vzrok za obisk na visoki ravni je tesnjenje poslovnih vezi. Kot poročajo Pentute, so bila pogajanja uspešna in poslej bodo v Domu Rakičan še bolj zvesto prebirali Delo - razen ob četrtkih, ko ima prednost največji severovzhodnoslovenski ted-

Ge san pa do zdaj mislila, ka man zadosta dela ...

jan-s

Blato 2002

Zgodba o kraljici, novinarju in gozdarju

Ljubim te, rodna gruda!

Sodobno življenje piše sodobne pravljice. Kot je tista o kraljici (pa ne navauni, ampak slovenski vinski) TJAŠI, novinarju JOŽETU (dopisnik Dela) in gozdarju MIHI (direktor GR gozdarske zadruga). Podrobno vsebino bajke si boste morali izmisliti sami, pentute poročajo samo o tistem delu, ko je kraljica zašla v (skoraj) neprehodno blato, iz katerega sta ji pomagala Jože (v eni roki marela, v drugi Tjašina roka) in Miha (v ozadju za vsak primer, če se Tjaša prekucne nazaj).

tekal

Iskanja

Prazniki po lotmerško

Te dni smo pentutarji v LJUTOMERU srečali moža (kasneje se je izkazalo, da gre za šolskega varnostnika ROBIJA PREGRADA), ki je bil podoben enemu od veselih decembrskih mož, dedku Mrazu. A v nasprotju z njim je bil brez znamenite brade. Na pomoč so mu priskočili otroci, tako da se je končalo tako, kot se mora - brado so našli in vrli dedek je lahko nemoteno opravljal svoje poslanstvo.

jog

Kje pa je brada, dedek Mraz?

BEPOP imajo novega managerja

Udarilo je kot strela z jasnega, a zdaj je že dejstvo - dosednji reklamni agent Venere ROBERT PERŠ je namreč decembra sklenil dogovor z našo trenutno najprodornejšo glasbeno skupino BEPOP. Podpisali so štiriletno pogodbo o poslovnem sodelovanju, tako da bo Robi vsaj do leta 2008 tržil njihove (predvsem glasbene) storitve. Ker gre za velike denarje, se je preselil Perš s svojim mega poslom vred v znameniti MONTE CARLO, kjer bo poslej sedež njegovega s. p. Kot je znano, se bo na ta način izognil visoki obdavčitvi dohodkov. S tem se načeloma strinjajo tudi bepopovci, kar zgovorno potrjuje tudi fotografija!

Odpelji me!

Biznis

Ivanka in Stanka sta bili nerodni

V ODRANCIH so si omislili delavnice za izdelovanje iz ličja. Med prizadevnimi učenkami sta bili tudi IVANKA DONKO (kmetijska svetovalka) in STANKA DEŠNIK (krajinska arhitektka). Ker je vsak začetek težak, sta bili tudi dami sprva nerodni, a potem je bilo vedno boljše. Vaja dela mojstra.

jog

Tečaji

3x ŽOGOBRČ

Nogometaši Mure imajo novo himno

Iz neuradnih, a zanesljivih virov smo izvedeli, da bodo pri NK Mura zamenjali klubsko himno. Aktualne razmere so narekovale dogovor s popularnim vokalnim solistom VLADIMIRJEM SAVČIČEM - ČOBIJEM (nekoč PRO ARTE). Posebej v ta namen je dopotoval v pomursko metropolo in v studiih Murskega vala že posnel himnično različico pesmi *Tužna su zelena polja*. Naročniške pravice za novo himno so pri NK Mura že zaščitili.

Zakoj pa glij Tužna su zelena polja?

Če jih pikneš še 20, Mura sigurno vò ne spadne!

Auf wiedersehen!

Najboljši strelec je branilec

Toliko zadetkov kot vsi drugi skupaj je dal MARJAN DOMINKO (Varošaneec v dresu Mure). Nekoč je bil sicer najboljši strelec druge lige, pa vendar se je v prvi ligi najprej uveljavil kot obrambni igralec. Najboljšega strelca - branilca v prvi ligi so marsikje nagradili, gotovo pa mu je najbolj pri srcu priznanje iz domačih logov. Podelil mu ga je turniški župan JOŽE KOCET.

Prleki letijo v Nemčijo

Kot prvi prleški nogometaš v tujini je zaoral ledino MILAN OSTERC - JAGODA. Nato je bavarska prestolnica (pa ne zaradi Oktoberfesta) premamila mladega BORUTA SEMLERJA (št. 5), ki je sicer bolj Štajerec kot Prlek. Zdaj se odpravlja proti obljubljeni nogometni deželi NEMČIJI še (trenutno) Murin igralec DARE VRŠIČ. Tako bo Nemčija polna Prlekov kot nekoč Prlekija Nemcev. Kolo zgodovine se pač obrača ...

frbo

Tudi čakajoč v vrsti so dobre volje

(Male) potrebe

Je keromi vujšlo?

Še bolj kot v zdajšnjih, se spomnimo vrst čakajočih iz prejšnjih časov - vrste za bencin, za premog in še kaj.

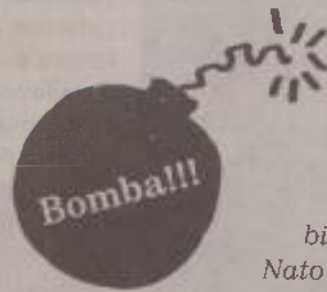
Dandanes se lahko zgodi, da so vrste pred prostorom, kamor gre se cesar peš. Pentute pa so ujele trenutke, ki ga gotovo ni nihče drug - naenkrat je začutila silo kar peterica pomurskih županov. Ampak ker je bil prostor za opravljanje fizioloških potreb že poln, so se hočeš nočeš postavili v vrsto in čakali. Kot kaže slika, se je nato lahko prvi olajšal prvi mož občine KUZMA JOŽEF ŠKALIČ, za njim MARJAN KARDINAR (DOBROVNIK), FRANC ŠLIHTHUBER (G. PETROVCI), LUDVIK ORBAN (HODOŠ) in na koncu ANTON SLAVIC (M. SOBOTA).

Nekdanjega predsednika prostočasne aktivnosti

Politika

Malone vsi slovenski mediji se ta čas ukvarjajo z vprašanjem, kaj bo po uspešnem predsednikovanju počel MILAN KUČAN. Pentute vedo vsaj enega od odgovorov - ukvarjal se bo s prekmursko kulinariko, saj je v domači pokrajini vse več vrlih gospodinj, ki mu v zahvalo spečejo kaj pristnega, česar se spomni še iz otroških časov na Goričkem. Tako je tudi s »kugljukom«, ki se skriva pod prtičkom. Milan Kučan si ga ogleduje, ponosni »avtorici« sladice pa sta ŠALOVČANKI ROŽIKA BERKE in MARTA GRAJ.

Razkrivamo resnico o mlečni aferi

Pentute so izvrtale končno resnico o mlečni aferi, ki buri duhove na Slovenskem. Nihče doslej namreč ni objavil, kakšne so dejanske posledice čezmerne vsebnosti kloramfenikola. Posledice si lahko ogledate na fotografiji nesrečne mladenke. Da bi si povečala oprsje, je avgusta lani začela s pitjem piva. Nato je v pretirani želji, ugajati moškemu svetu, februarja 2002 »prešaltala« na vsakodnevno (trikratno) pitje mleka. A revica ni vedela, da je okuženo s kloramfenikolom. Ko se je zavedla, da je njeno oprsje zraslo prek razumnih meja, je bilo že prepozno ...

Zdaj kani tožiti državo, ministrstvo, veterinarsko upravo, kmeta - lastnika krave z okuženim mlekom in proizvajalca modrcev (ker ne delajo tako velikih).

Vlovski družini Velika Polana, ki povezuje 49 lovcev in upravlja zanimiv lovski okoliš od hrvaške meje pri Gaberju do Črnega loga, so imeli v soboto, 8. decembra minulega leta, pomemben in zanimiv lov. Lovu je namreč sledil sprejem novince v lovsko zeleno bratovščino, za kar je treba upleniti žival velikega lova. Bratovščina se je odločila, da bo pomagala zelencu, v tej vlogi je bil Emil Čeh iz Brezovice, da bi lažje izpolnil pogoj za krst. Družno, kot znajo stopiti skupaj vedno, ko je to potrebno, so bili uspešni tudi tokrat. Uplenili so divjega prašiča, ki mu je odločilni strel namenil Marjan Vučko (na fotografiji levo), dovolj zaslug pri tem pa je imel po oceni udeležencev lova tudi zelenec Emil in ob tem uplenil še dva fazana, tako da so bili vsi pogoji za krst izpolnjeni. Pred tem je eno leto pridno delal v družini in poslušal mentorske napotke dr. Arpada Koveša, opravil praktični del izpita v družini in več kot deset izpittov na lovski zvezi. Čeprav je imel papirje, je bil še vedno zelenec ...

Pozdrav »lovini«: opiše se lov, se zahvali za disciplino in sporoči rezultate. »Uplenjeni divjadi za lovski blagor,« so povedali v en glas in z levo roko dvignili klobuk od leve dr. Arpad Koveš, predsednik lovske družine in vodja lova, Marlin Hanc, njegov pomočnik, Jože Horvat, Jože Raščan, Jože Leček, še zelenec Emil Čeh, Marjan Vučko, Ivan Škalič in Jože Hozjan. Skupaj se je lova udeležila dobra polovica članov družine. »Postrojili« pa so se na svojem »svetem« kraju - pred lovsko kočjo pri Črncu, v neposredni bližini Copekovega mlina pri Veliki Polani.

EMILA ČEHA LOVSKI KRST

Ceremonial lovskega krsta začne in vodi častno razsodišče oziroma krstna komisija. Predsedoval je Arpad Koveš, za »prisodnika« pa so določili Jožeta Lečka in Marjana Kelenca. Vodstvo krsta je določilo še biriča, doktorja in slugo za točenje pijače kršiteljem. Za vsak prekršek med obredom, recimo za kak vmesen komentar med obredom, je bila določena kazen v obliki popitega »špricerja«. Po opravljenih formalnostih je birič pred modro razsodišče pripeljal zelenca Emila. Najprej se je moral predstaviti in odgovoriti na nekaj splošnih vprašanj.

Pa se je le prebil do slovesne zaobljube s krstom! V zaobljubi je ponavljal za predsednikom častnega razsodišča: »Preljubi moj fazan, tolíkokrat sem te opazoval v lovišču in ugotavljal, da te je vsako leto manj, pa vendar sem ti, tudi sam stregel po življenju. Obljubim ti, da bom kot lovec storil vse, da se stalez tvojega rodu in preostale divjadi poveča tako, da te bodo lahko občudovali tudi naši zanamci. Obljubim ti, da bom v prihodnje vedno dvakrat premislil, preden te bom uplenil. V znak hvaležnosti in v opravičilo, da sem te danes uplenil, te poljubljam na zadnjo plat.« In potem je bil krst. Arpad Koveš ga je udeležil z vinom in besedami: »Krstim te v imenu boginje Diane za lovsko čast in poštenje. Krstim te v imenu zelene bratovščine za lovske družine složno življenje. Krstim te v imenu navzoče lovske družbe za lovske puške pravično nošenje.« Na koncu se je novi član zelene bratovščine zavezal, da nikoli ne bo zatajil lovske časti in pravičnosti ter da bo kot lovec ravnal po etičnem kodeksu slovenskih lovcev in bo pravičen lovec in dober lovski tovariš.

Vsakemu članu družine pripada en udarec s palico na ta zadnjo pravkar krščenega lovca. Takole je to naredil Štefan Borovič iz Lipe. Eni so bili kar prizanesljivi, drugi so udarili z vso močjo, vsak pa mu je namenil napotek za prihodnost. Ker Emil še ni poročen, bi mu lovski kolegi čimprej privoščili tudi ta dogodek. Kakšna je bila zadnjica na koncu, nismo posebej preverili, skelelo pa je zagotovo, saj si je bolečine hladil, sprehajajoč se ob Črncu pri temperaturi okrog ničle.

Pa se je le prebil do slovesne zaobljube s krstom! V zaobljubi je ponavljal za predsednikom častnega razsodišča: »Preljubi moj fazan, tolíkokrat sem te opazoval v lovišču in ugotavljal, da te je vsako leto manj, pa vendar sem ti, tudi sam stregel po življenju. Obljubim ti, da bom kot lovec storil vse, da se stalez tvojega rodu in preostale divjadi poveča tako, da te bodo lahko občudovali tudi naši zanamci. Obljubim ti, da bom v prihodnje vedno dvakrat premislil, preden te bom uplenil. V znak hvaležnosti in v opravičilo, da sem te danes uplenil, te poljubljam na zadnjo plat.« In potem je bil krst. Arpad Koveš ga je udeležil z vinom in besedami: »Krstim te v imenu boginje Diane za lovsko čast in poštenje. Krstim te v imenu zelene bratovščine za lovske družine složno življenje. Krstim te v imenu navzoče lovske družbe za lovske puške pravično nošenje.« Na koncu se je novi član zelene bratovščine zavezal, da nikoli ne bo zatajil lovske časti in pravičnosti ter da bo kot lovec ravnal po etičnem kodeksu slovenskih lovcev in bo pravičen lovec in dober lovski tovariš.

Lovski krst je star lovski običaj, ki vsebuje ostanke srednjeveškega obreda sprejemanja med viteze. V davnih časih je bilo veliko divjad veliko težje upleniti in je bila zato uplenitev častna. Čeprav je to danes lažje, jo lovci vseeno častijo in so z njo povezali tudi simboličen sprejem v zeleno bratovščino.

Sledila je obtožnica za njegova lovska grešna dejanja. Bilo jih je kar nekaj, med njimi so mu očitali tudi inovacijo, ki se mu je zgodila na enem od lovov, ko so uplenili jelena. Zapičil se je v njegove noge in izustil: »Joj, kako lepe podplate ima.« Kopitarje je prekrstil v podplatarje in zato je bila potrebna kazen. Izpiti je moral »špricer« in pri tem naredil še eno napako. Dokaz je tudi naša fotografija. Pije z desno roko, čeprav je železno lovsko pravilo, da se kozarec drži v levici. Kazen je bilo treba ponoviti!

Pomembno in odgovorno delo opravi doktor. Zelenca mora pregledati in ugotoviti njegovo zdravstveno in psihično sposobnost. Delo je odlično opravil izkušen lovec, duhovit in navihani starosta družine Jože Raščan iz Male Polane. Doktor je izdal pozitivno mnenje, zato se je ceremonial lahko nadaljeval.

V spomin na dogodek so se novopečenemu lovcu izkušeni kolegi podpisali na leskovo palico, s katero so ga pred tem pošteno po ta zadnji. Prvi se je podpisal gospodar polanske lovske družine Evgen Sabo.

IZPITNA VPRAŠANJA NA KRSTU

- Na katero stran pade zajec, ko ga ustreliš od spredaj?*
Pravilen odgovor: Na kosmato.
- Kakšna je razlika med žensko in kukavico?*
Kukavica nosi svoja jajca v tuje gnezdo, ženska pa svoje gnezdo pod tuja jajca.
- Kakšna lovska puška vedno zadene?*
Tista, ki ima na eni strani precizno muho, na drugi strani pa dobrega lažnivca.
- Kakšna je razlika med apotekarjem in zajcem?*
Prvi pilule dela, drugi jih serje.
- Kaj skoraj vedno najdemo v praznem žepu?*
Luknjo.
- Kaj se znoji, kadar je mraz?*
Oksenska šipa.
- Zakaj divji petelin zapre oči, kadar poje?*
Ker zna svojo pesem na pamet.

Emil Čeh bo poslej pravi lovec. Po opravljenem ceremonialu mu je pomagal namestiti puško na ramo izkušeni kolega Ivan Djuran iz Male Polane, da bi za Pen poziral opravljen po pravilih. In poslej se nikoli ne bo zmotil: vedno bo pil z levo roko in lovske znake bo nosil na levi strani prsi ali klobuka.

Pariz ostaja tudi v decembru Pariz: ne dež, ne snežni drobir, ne veter ne morejo uničiti, razvodeniti ali zbanalizirati vonja po mestu. Po daljši odsotnosti sem se ponovno sprehodil po Elizejskih poljanah, omamljen z literarnim opisom iz neke Kušanove knjige. Tudi on se je, zaljubljen v mesto, sprehajal po eni najlepših avenij na svetu v decembru, pred božičnimi prazniki in postal, vsaj za trenutek, velik pod zvezdami ali je vsaj pomislil, da je velik. Drevje na ulici je bilo okrašeno z belim, kovinskim listjem, ki je nihalo v vetru, umetno šelestelo, škrebalo in širilo neznan šum, kot da bi se odpiralo in zapiralo srebrno nebo nad mestom. Tokrat ni bilo na ulici nobenih dekoracij. Še najmanj zvočnih. Ljudje so kot sicer napolnili kavarne, bistroje, McDonaldse. Po ulicah so hodili s francoskimi sendviči v rokah in hiteli skozi dež vsak po svojem opravku. Milan Kundera, najboljši francoski pisatelj češkega, oziroma moravskega porekla, je opisal usodo češke emigrantke, ki se je znašla po letu 1968 v Parizu. Spomnil sem se.

Branko Šomen: Zaljubljen v Pariz

RAZMIŠLJANJE

Tone Peršak

Prehod iz drugega v tretje tisočletje oziroma iz dvajsetega v enaindvajseto stoletje je za nami in milenijska vročica hvala bogu tudi. A novoletni čas je vedno znova vznemirljiv. Čas za veselje in praznovanja in čas za premislek, kakšno je bilo iztekaajoče se leto in kaj nas čaka v letu, ki prihaja.

Ozrmo se najprej za hip nazaj! Ravno danes, ko to pišem, so poslušalci radijskega programa Val 2002 izbrali slovenski »Dogodek leta 2002«. Po njihovem mnenju je bila

Pričakovanja

2
0
0
3

»Ni me strah, sem pa jezen«

John Malkovich

Stopila je iz romana Neznanje, zamišljena. Za nekaj trenutkov je začutila Pariz, ki se ji je prvič zdel sovražen: hladna geometrija avenij, veličastnost Champs-Elyseea, stroga obraza ogromnih kamnitih žensk, ki sta predstavljali Enakost ali Bratstvo - in pomislila je na Prago, tako kot sem jaz pomislil na svoje podeželsko poreklo in obrobno evropsko državo, Slovenijo. Pariz še vedno, v vseh letnih časih, ponuja enak slovesen trenutek zaljubljenega mesta, polnega osamljenih vrabčkov, šarmantnih šansonov in zapeljive francoske besede, te zime pa zapovrh še zelo drag ne samo evropski, marveč predvsem evro pogled na Champs-Elysee. Toda že v prvi stranski ulici vas pričakujejo utrujene, naveličane zgradbe, v katere so se vselile velike svetovne tvrdke, modne hiše ter prodajalne z visokimi okni in vrati kot pri Kafki ter hoteli, kjer stane soba za eno plitko, zoženo noč najmanj dve povprečni plači slovenskega delavca. Potem pa v enem od apartmajev k meni pristopi igralec, prijatelj, tujec v Franciji, tako kot jaz, vendar še zdaleč ne tako anonimen kot jaz: gospod filmski igralec John Malkovich.

Dvanajst let se nisva videla. Pred dvanajstim leti je prišel na puljski filmski festival, ki pa ga ni bilo. Ker je nekdanja Jugoslavija začela pokati počez in se parati po šivih, je takratni direktor festivala Anton Vrdoljak festival enostavno ukinit. Igralec je imel še toliko časa in dobre volje, da si je ogledal Istro: vozil sem ga v fičko skozi Slovenijo, ustavili smo se v Ljubljani, se sprehodili čez Tromostovje in užival je v drugačnosti arhitekture, izvirnosti pokrajine. V Zagrebu je bil na promociji svoje biografske knjige in potem sva ostala v stikih. Spremljal sem njegove filmske vloge in uspehe. Iz igralca se je prelevil v režiserja, iz režiserja v producenta. Sedela sva v hotelski sobi: bil je na službeni poti, zato je imel na sebi črno obleko in ob sebi usnjen kovček. Američan, ki ne živi v Parizu, marveč v majhni vasi Luberon v očarljivi Provansi na jugu Francije. Nima še petdeset let, vendar si je že nabral dovolj izkušenj, da ve, kdaj mora biti skrajno odločen in trd, kdaj skromen, preprost človek. Je eden najbolj cenjenih filmskih zvezdnikov, vendar se ni povzpел v megazvezdnitvo hollywoodskega sistema, marveč je izbral pot osamljenega intelektualca, ki se je odločil za svoj izbor življenja in prebivanja, vlog na odru in prijateljev. Po petdesetih gledaliških vlogah je slednjič dobil možnost, režirati svoj prvi celovečerni film *The Dancers upstairs*. V središču zgodbe je pošten policist, ki skuša ujeti

zloglasnega terorističnega voditelja osemdesetih. V imenu pravice in poštenja. Film je že doživel uspehe na mednarodnih filmskih festivalih. Zdaj je prišel v Pariz, da bi si ogledal gledališko predstavo *Histerija* dramaturga Terryja Johnsona o srečanju Sigismunda Freuda in Salvadorja Dalí. Pa ne kot gledalec, marveč kot uspešen gledališki režiser. Tudi on je Američan, iz Chicaga, ki razmišlja o terorizmu: »Znano je, da ljudje razmišljajo o zastavah, nosijo različne značke in napise na majicah, vendar je slabo, ko se delijo, ko ponižujejo ljudi okrog sebe. Vsi smo odgovorni za stvari, ki se dogajajo okrog nas. In ta odgovornost ni deljiva. Mi se na primer bojimo samomorilcev bombašev. Vendar oni to niso. Kolikor mi je znano, je samomor, ko se človek odloči ubiti samega sebe ali ko se dva razkačena značaja pokličeta na dvoboj. Toda to, kar počnejo ljudje v Izraelu in drugod po svetu, to je množični poboj. Bil sem v Madridu, ko je zlelela v zrak banka nasproti hotela, v katerem sem stanoval. Moja hotelska soba je bila kar precej poškodovana. Ni me bilo strah, bil pa sem jezen. Bilo je preprosto ponižujoče. Spraševal sem se, kaj je cilj takšnih terorističnih dejanj. Mislim, da je odgovornost nekaj, kar bi moral vsak od nas aktivno sprejeti in razmišljati o tem. Kajti ne bo bolje, resnica je, da bo v prihodnje še huje.«

Potem sva klepetala o njegovih koreninah: njegov stari oče je prišel iz Oslja, kraja na hrvaško-slovenski meji. »Dedek je prišel v Ameriko, ne da bi znal eno samo angleško besedo, vendar se je hitro naučil psovati. Sočne hrvaške psovke je prilagodil ameriškemu jeziku. To je bila posebna vrsta »hrvaške poezije«. Tudi oče je bil vesel in šarmanten, pameten in nadarjen. Oba sta bila elegantna moška, čeprav je bil oče poleg tega še pravi »mračnjak«. Bil je biolog, direktor konzervatorskega središča v Illinoisu. Poznal je vse bilje, pogosto me je vodil v naravo. Kljub temu sem bolj podoben materi, Francozinji: ona je bila vedno mirna, potrpežljiva. Sploh so bile ženske v mojem življenju pomembnejše od moških. Moja mati je urednica lokalnega časopisa v Bentonu in to jo zelo veseli. Imam še dve sestri, obe sta mlajši od mene. Tista starejša, Melissa, je moj najboljši prijatelj. Novinarica je v Nebraski. Že kot zelo mlada je bila uspešna novinarica televizijskih novic, bila je producentka showa Diane Sawey v New Yorku. Moja življenjska partnerica, s katero imam dva otroka, je Nicole. Italijanka. Izjemno izobrazena je, zelo zabavna. Moja najstarejša hčerka, dvanajstletna Amandine, je res neverjetno bitje, pravi fakin. Kaže gene »prave Hrvatice«, z ničemer je ni mogoče impresionirati. Ona je nekakšno nadaljevanje rodbinske veje mojega očeta. Če bo čas, bom prihodnje leto prišel na Hrvaško. Rad bi obiskal Ozeļ, se vrnil v Istro in morda kupil kakšno hišo. Letos bom za novoletne praznike doma: Nikole si je zlomila koleno in tako se bomo medsebojno obdarili in se družili na prehodu iz starega v novo leto.

John Malkovich bi še klepetal, toda njegova agentka je že pritiskala na kljuko: v predsobi so čakali še drugi novinarji, francoska televizija, kajti bila je izredna priložnost, da igralca, ki je prišel s podeželja v prestolnico, prestrežejo, poklepetajo z njim ter obogatijo novoletni novinarski in televizijski program. Kajti John Malkovich je enkratna oseba. Velik igralec, dober človek. Mogoče tudi dober igralec in velik človek. Odvisno, kako dobro ga poznaš.

Samo za objem za fotografijo nama je še dala čas. Tako je to v svetu popularnih ...

Branko Šomen

MISIJONARJU IN ŠKOFU ANTONU HERARDU ŽERDINU V AMAZONIJI PRAVIJO INDIJANCI AŠUINTI, DA GA JE NEBO POSLALO – ROJAKA, KI ŽE 27 LET ŽIVI V PERUJU, SO LETOS SPOMLADI POSVETILI V ATALAYSKEGA ŠKOFA

Zajbala - nebogajeposlalo, vetergajeprinesel

Prvi najin dogovor, da bo nedeljski gost v lendavskem studiu, se je izjalovil. Panonska sopara je naredila svoje: v pragozdu vsega hudega vajenega gospoda škofa je naša poletna vročina spravila v posteljo. Toda nekega jutra sva si segla v roko. Njegov okrogli, mladosten obraz in jasen pogled so me spominjali na prijaznega vaškega šolmoštra, le križ na prsih je oznanjal, da pred mano sedi škof. Škof iz Atalaye, iz daljnega Peruja, ki je luč sveta zagledal v Čentibi.

«Kaj boste spraševali? Trema me daje. Že pet let imamo svoj misijonski radio, pa še nikoli nisem nastopil v živo.»

«Pa začnimo s pesmijo: El Condor Pasa. Piščali z visokimi toni posnemajo kondorjev let v višave ...»

«El Condor Pasa, kondor je ptica velikanka, simbol svobode, svežih vetrov z Andov, in ko poleti v višave, ne vidi meja med državami. V eni različici te pesmi pevec sprašuje, zakaj tudi ljudje niso svobodni kot kondor, zakaj se bojujejo.»

Oče, vi ste Prekmurec. Ta pokrajina se ne more pohvaliti, da je dala veliko škofov ...»

«Ne vem, če je moja posvetitev hvalevredna. Zame je to nova naloga, nov izziv, kako služiti ljudem. Kot mlad misijonar sem odšel v svet, misleč, da se kmalu vrnem med brate franciskane. Od tega je že 27 let in sem še vedno v Peruju, kjer sem vse do letos deloval kot misijonar in župnik. Sedaj me moja cerkev postavlja pred nove naloge, da na podlagi svojih izkušenj organiziram in vodim katoliško misijonsko delo med Indijanci v Amazoniji, v tem prečudovitem vodnem in pragozdnem prostranstvu. To je moj dom.»

Prvi ali drugi dom?

«Če smo že pri domovih, potem jih jaz imam veliko. Rojen sem v Čentibi, po očetovem rodu se po mojih žilah pretaka slovenska, po materi pa madžarska kri. Družina se je preselila v Subotico, ker je oče menil, da so tam večje možnosti za šolanje otrok. Veljal je za skromnega, razumevajočega, bogaboječega človeka, ki si je pridobil veliko prijateljev med Srbi in Madžari. Nam je vcepil ljubezen do zemlje, do kmečkega življenja in vere.»

Tako je začel Anton že pri šestih letih ministrirati pri tamkajšnjih franciskanih in z leti je postajal čedalje odločnejši, da se posveti duhovniškemu poklicu. Pri trinajstih letih je postal laičen brat, čez dve leti pa ga že najdemo na zagrebški gimnaziji kot novica. Po vojaščini se je vpisal na filozofsko fakulteto na Reki in na teologijo v Zagrebu. Vezi z rojstnim krajem nikoli ni pretrgal in v času zagrebskega študija se je vedno pogosteje vračal k sorodnikom v Čentibo in Lakoš. Zda se, sicer bolj redki obiski iz Peruja, vedno začnejo v naših krajih, predvsem pri Jozsefu Bernardu, lendavskem duhovniku, in pri sorodnici v Lakošu. Po kratkih obiskih se vrača Anton Žerdin, oče Herardo, domov med svoje Indijance, Štipibuje, ki mu v svojem jeziku pravijo Zajbala, kar pomeni nebogajeposlalo, vetergajeprinesel.

Vas je res poslalo nebo?

«Sami presodite. V zadnjem letniku študija nas je obiskal perujski franciskanski škof iz San Ramona, ki je iskal sodelavce. Nihče ga ni jemal resno, češ kdo pa bi šel za misijonarja v Južno Ameriko. In našel je, ne le enega, ampak kar tri. Eden od teh sem bil jaz. Pokazal nam je nekaj žalostnih fotografij razčepanih indijanskih otrok. Radi bi mu pomagali, čeprav se v začetku nikomur ni dalo iti v Peru. Prosil nas je, da naj se dogovorimo s predstojnikom. Takrat sem že čutil, da se bo zgodilo nekaj resnega. Znašel sem se na razpotju. V naši kapeli sem prosil Gospoda, da naj mi da znamenje, ki mi bo pokazalo, ali je to le trenutna kaprica ali poslanstvo, ki bo vplivalo na moje življenje. Rekel sem si, če predstojnik v eni minuti pristane na odhod, potem je to božja volja. Ko smo mu povedali za škofovo prošnjo, sem gledal na uro in ni minilo niti pol minute, ko smo že dobili dovoljenje. Srh me je sprelel, toda rekel sem si, da še ni vse izgubljeno. Čeprav so bili še trije meseci do konca šolskega leta, nam je škof poslal letalske vozovnice, češ da veljajo vse leto. Očeta sem uspel prepričati v enem, mater po treh dneh, da sta dala svoj blagoslov, in čez tri mesece smo pristali v Limi,« se spominja trenutkov, ki so dali pred sedemindvajsetimi leti nov smisel njegovemu življenju.

Udobno evropsko življenje ste zamenjali z neznanim.

«Nismo vedeli, kam odhajamo, in niti nismo postavljali veliko vprašanj. Škofu sem dejal, da naj mi po pravici pove, ali imajo kavo in cigarete. Morda se zdi to sedaj silno neresno, toda bili smo mladi in takrat sem še rad kadil, danes vztrajam le še pri kavi. Nismo postavljali pogojev in bili smo pripravljene deliti težave in revščino.»

Službo je nastopil v vzhodnem delu Peruja, ki mu pravijo tudi Selva, Montanja oziroma Amazonija, v vikariatu San Ramon. V začetku je prebival v mestecu Oxa Pampa, kjer so ga

posvetili v duhovnika, tam daroval novo mašo in prisegel večno zvestobo franciskanskemu redu.

Učenje jezikov in ljubezen do glasbe sta mu po misijonarski poti prišla prav. Poleg materinega jezika, madžarsčine, obvlada vse južnoslovenske jezike, poljščino, nemščino, angleščino in švedščino, toda z njimi si, razen latinščine in italijanščine, pri španščini ni mogel kaj prida pomagati, zato je našel najboljše učitelje, otroke in mladino. Ti so mu bili tudi za vodnika pri učenju indijanski dialektov, ki se tako razlikujejo med sabo, kot na primer slovenščina in madžarsčina.

Velik del njegovega vikariata, predvsem na vzhodu, je deževen pragozd, kjer se po brezpotjih prebijajo od enega naselja do drugega, najbolj naravno prevozno sredstvo pa je čoln. Toda velikokrat se zgodilo, da je zmanjkalo bencina za nazaj in so morali tudi po več mesecev prebiti v neki vasi in živeti z Indijanci. Preprosto sonaravno življenje, popolna samooskrba in nepoznavanje denarja kot plačilnega sredstva so značilnosti tega življenja.

«Desetletja med Indijanci so me naučila, drugače gledati na svet: nisem jih spreobrnil le jaz, tudi oni so me marsikaj naučili. Maše niso klasični obredi, ampak bolj srečanja, ko načenjamo neko moralno, socialno ali kakšno drugo dilemo: o tem se pogovarjamo, pojemo, nekateri kličejo na pomoč tudi svoje bogove. Bistveno predvsem pri starejših je, da pridemo do pravega spoznanja, do rešitve. Jaz pa sem se od njih naučil, da sta čas in denar v pragozdu brez pomena, da le narava nekaj velja, ljudi pa je treba navajati na dobra dela in ne širiti vere z ognjem in mečem. Moti pa me, da na haciendah, posestvih,

Misijonarji veliko plujejo od plemena do plemena po porečju Amazonke.

vladajo srednjeveške razmere in patroni, gospodarji, ravnaajo z mestici, predvsem pa s pripadniki plemena Ašuintov kot s sužnji. Pri tem pa se poslužujejo vere. Pred 25 leti sem prvič odklonil, da bi jih po ustaljeni praksi množično krstil in gospodarja vpisal za edinega botra. Zahteval sem, da morajo najprej k verouku, pa so mi rekli, da tega ne potrebujejo, ker so kot živali. Živali pa ne bom krstil, sem dejal in poiskal sem stike z njimi. V začetku sem deloval med Ašuinti, pozneje v bolj odročnih krajih našel Štipibuje, ki so živeli v lastnih naseljih pod vodstvom plemenskih poglavarjev. Tu je misijonar dobrodošel, ker so tudi sicer odprti za novosti. V vasi Kumarian sem živel deset let. Zgradili so mi hišo, zasadili vrt in po mojem odhodu je zdaj tam misijonarska postojanka.»

Med Indijanci se je naučil spoznavati dušo in telo sredi pragozdnih razmer. Najbolj razširjeno krščansko molitev Oče naš je prevedel v oba indijanska dialekta, in ko je letos septembra na proščenju v Čentibi, kjer je somaševal, v čudnem jeziku začel moliti »Monpa pama ikka ikka, mia biču viki minhra ra bitti ...« so vsi ostrmeli. Potem je vsem povedal, da je to jezik ljudi, med katerimi je preživel deset let. Pri svojem misijonarskem delu pa je rad posegal po harmoniki, saj so Indijanci s svojimi piščalmi in bobni dobri glasbeniki. V šali rad pove, da je ljudi uspel privezati na sebe tudi zaradi harmonike. Najbolj dovtetni in najboljši pomočniki so šolanji mestici, potomci Indijancev in belcev, ki z misijonarji potujejo od ene šole do druge.

Škof danes šteje nekaj več kot petdeset let. Odslej bodo drugi namesto njega odhajali v deževni pragozd, ki ga tudi v Amazoniji vedno bolj krčijo. Med Indijanci se je tudi v najbolj odročnih krajih zasidral kapital. Sredi pragozda spoznava vrednost časa in denarja. Pred očetom Herardom, Antonom Žerdinom, atalayskim škofom v okrožju San Ramon v gozdnati Montanji, so novi izzivi.

S tri tisoč porokami v Guinnessovo knjigo rekordov?

Šte v mestni hiši in je bilo v soboto popoldne prav simpatično mimogrede pogledati vesele mladoporočence, ki so svoj prvi zakonski korak naredili prav na bližnji ploščadi, svatje pa so jih posipali z rižem, pogreša tudi nekdanja matičarka Minka Zupančič iz Murske Sobote. Prav zato, ker so bili to lepi časi, na katere jo vežejo nepozabni spomini.

Marsikdo jo pozna kot dolgoletno matičarko, ki je v 30 letih svojega službovanja sklenila neverjetnih 3.000 porok in še katero povrh. «Točnega števila vam ne bi mogla zaupati, saj nimam podrobne evidence. Zdi pa se, da so številne fotografije v albumih del mene.»

Največkrat se zgodi, da gre pred poroko vse narobe, a se na koncu pred matičarjem vse srečno izteče. «Človek se spreminja in tudi jaz nisem več plaha mladenka kot pred več kot tridesetimi leti,» pove zgovorna in samozavestna Minka Zupančič. Kasneje so postale poroke zanjo nekaj povsem običajnega, rutinskega. «Lahko rečem, da mi je matična služba prešla dobesedno v kri.»

Začelo se je v Zgornji Velki

Se spominjate prve poroke, ki ste jo opravili kot matičarka? Kakšni občutki so vas navdajali takrat? Je bilo posredi kaj treme in strahu, da se ne bo kaj zalomilo? «Dobro se še spominjam prve poroke, ki sem jo sklenila kot matičarka. Bilo je leta 1952 v Zgornji Velki v občini Pesnica. Seveda ni šlo brez treme, saj sem bila kot novinka v tem poslu bolj nervozna kot mladoporočenca. Na koncu pa se je vse vendarle srečno izteklo.» Dodajmo še to, da je kot matičarka službovala tudi v Apačah, Radencih, na Cankovi in v Rogašovcih, nazadnje pa v Murski Soboti, kjer se je leta 1983 upokojila. Nekoč so bile poroke skromnejše, tihe, z malo svati, brez blišča in velikega pompa. «Takrat so ljudje dali več na obleko. Nekdaj sem opravljala zakonske zveze s kar petimi pari naenkrat, kar pomeni, da je šlo za nekakšno skupinsko poroko. To se je dogajalo zlasti v Gornji Radgoni.»

Zakonca 84-letni ženin in 79-letna nevesta!

Verjetno ni manjkalo tudi zanimivih pripetljajev? «Vsekakor. Spomnim se, da bi morala poroko opraviti s pomočjo pooblaščenca, saj je ženin živel v Avstraliji. Na posled se je nevesta premislila in tako je poroka odpadla. V drugem primeru se je hotel poročiti sezonski delavec v Nemčiji, ki je prišel domov na dopust. Mi seveda nismo vedeli, kako je z njegovim zakonskim stanom v tujini, saj je predložil vse veljavne dokumente. Šele nekaj dni po sklenjenju zakonski zvezi je prispela depeša, češ da je že poročen. Ta poroka je bila potem seveda razveljavljena. Kot posebnost moram omeniti še poroko, ki sem jo opravila ob bolniški postelji v soboski bolnišnici, in poroko v domu počitka v Rakičanu, kjer sta zakonsko zvezo sklenila 84-letni ženin in 79-letna nevesta!«

Od naše sogovornice zvemo tudi, da poročne dvorane nekoč niso bile vselej primerne za ta pomembni življenjski korak. «Šele po letu 1970 se je začelo prostorom namenjati več pozornosti. Prej smo poročne dvorane sami krasili s šopki in zastavami.»

Minka Zupančič kol matičarka

Lepi spomini soboške mati-čarke Minke Zupančič

Ob listanju albumov obudi spomine na lep poklic.

Včasih celo petnajst porok dnevno!

Kje ste najraje sklepali zakonske zveze? »Absolutno v Murški Soboti. Sem so prihajali mladoporočenci iz vseh delov Pomurja. Včasih smo opravili tudi do petnajst porok dnevno!«

Zanimalo nas je seveda, ali je število porok odvisno od letnega časa in vremena. Minka Zupančič odgovarja: »Povsem logično. Največ porok je poleti, in sicer avgusta in septembra, številne poroke pa so bile sklenjene tudi pred pustom.«

Kako pa je potekala vaša poroka s človekom, ki ga je izbralo vaše srce? So se z vašo odločitvijo starši strinjali? »Moram povedati, da so bili starši proti tej sklenitvi zakonske zveze, ker je moj mož nekaj let mlajši od mene. Toda s trdno voljo in potrpežljivostjo sva premagala tudi te in poznejše probleme, ki se pojavljajo v življenju. Poročila sva se 31. maja 1952 na matičnem uradu v Mariboru, kjer sva si obljubila globoko zvestobo, medsebojno srčno ljubezen, navezanost, zaupanje in srečen zakon.«

Dočakala je svojo zlato poroko

Če se zdaj ozrete nazaj, se vam zdi, da je šlo vse kot po maslu? »Je. Dolga skupna življenjska pot, saj sva bila 31. maja 2002 v poročni dvorani soboškega matičnega urada razglašena za zlatoporočenca, naju je obogatila z življenjsko realnostjo, da to ni praznik, ampak dnevi, polni naporov, odrekanih, veselih in srečnih dni pa tudi trpkih trenutkov. Vmes je bila tudi bolezen, z možem pa sva si ustvarila skromen, a prijeten dom v Murški Soboti. Srečo sva obogatila s sinovoma Francem in Ljubom, v objemu dedka in babice pa se večkrat znajdejo vnuki.«

Službo zapustila z jokom

So izpolnjene vaše predstave o poklicu, ki ste si ga izbrali? »Absolutno! Drugače ne bi toliko let vztrajala v tem poklicu. Prizadevala sem si, da bi vedno vestno opravljala svoj poklic, za kar sem bila večkrat pohvaljena.«

Zato ste se verjetno težko ločili od poklica? »V službi bi lahko bila še dobro leto, toda ker je mož že prej odšel v pokoj in me je stalno klical po telefonu, čes da mi bilo treba storiti to in ono, sem se odločila, da se tudi sama upokojim. Slovo je bilo žalostno, saj sem službeno mesto zapustila z jokom. Ob odhodu so mi v službi poklonili uro, čes da mi na ta način ne bo nikoli zmanjkalo časa, in kolo. Vedeli so, da sem se v službo vedno vozila s kolesom, ne glede na vremenske razmere. Naj povem, da sem se nekoč iz Zgoranje Velke do G. Radgone peljala 24 kilometrov v eno smer.«

In še nekaj moram zapisati, na kar me je posebej opozorila nekdanja matičarka Minka Zupančič. »Ob zlati poroki sva dobila veliko brzojavk, pisnih in ustnih čestitk, v katerih so izražene najboljše želje za nadaljnje življenje, ter daril. Zato se zahvaljujema vsem, ki ste se naju spomnili, predvsem pa ljudem iz krajev, kjer sem službovala kot matičarka. Posebna zahvala velja nekdanjim sodelavcem iz mestne uprave in upravne enote v M. Soboti ter mestni četrti Park. Matično službo sem opravljala z veseljem skoraj trideset let, od tega v M. Soboti kar 23 let, zato sem ve_sela, ko srečam človeka, s katerim sem imela opravka v matični službi, in me prijazno pozdravi. Kpliko rojstev sem vpisala v matično knjigo, nisem nikoli šela, bila pa sem vesela ob vsakem vpisu deklince ali dečka. Posebej vesela pa sem bila vseh mladoporočencev.«

Milan Jerše

V sivini spomina so utonili časi, ko je bilo na reki Muri videvati splave, natovorjene z lesom, vinom ... Sprva so murški in dravski splavarji pluli predvsem do Varaždina. V letih 1725 in 1728 pa je Karel VI. dovolil voziti radgonskim splavarskim mojstrom splave vse do daljnega Beograda.

S splavom od Radgone do Beograda

Splavarjenje za vojaške in civilne namene

V času krvavih turških vojn od 16. do 18. stoletja so prevažali po Dravi, Muri in Savi na splavih vojake, orožje, razstrelivo in živež. V letih od 1683 do 1688 je plulo po Dravi in Muri povprečno po 300 splavov letno za potrebe vojaštva. Na Slovenskem je bilo splavarstvo pomembno predvsem na Muri, Dravi, Savinji, Dreti in Savi. Splavarjenje je bilo odvisno od pravil deželnega kneza oziroma zemljiških gospostev. Šele od leta 1784 je bilo splavarjenje po Muri in Dravi svobodno.

Slike o radgonskih splavarjih

Z velikih oljnih slik, ki so visele v sobanah radgonskega gradu še vse do leta 1930, je bilo razvidno, da so nekdanj vozili na splavih po reki Muri tudi sode z vinom. Vse boljše vino so takratni vinogradniki prodali gostilničarjem, mestni in grajski gospodi, obrtnikom ... Doma je ostal le kak sod za praznične dni. Izabela, šmarnica, s primešanim hruškovcem, je ostala za družino in delavce.

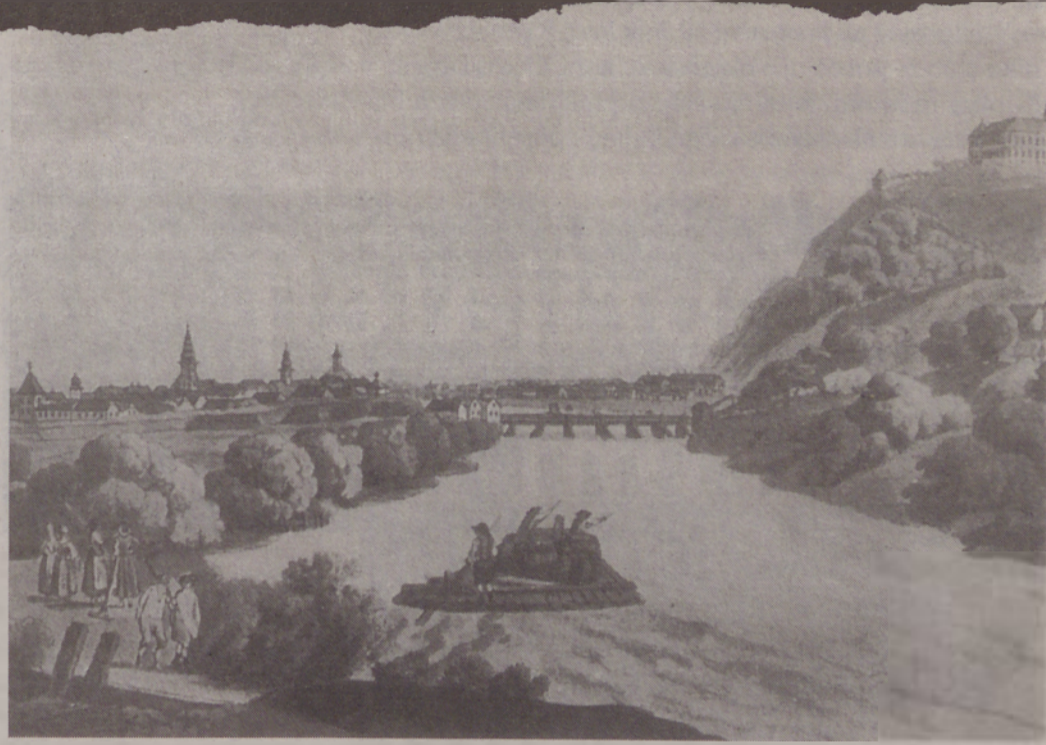
Originalni odtis bakroreza iz prve polovice 19. stoletja, ki ponazarja, kako so prevažali vino v sodih s splavi po reki Muri, hrani vinski muzej na Ptuj.

Stara zgodovina splavarstva

Najstarejša ohranjena listina o splavarjenju po Dravi je iz leta 1280, a začetki splavarjenja segajo verjetno še daleč nazaj. Tovrstna dejavnost je bila pomembna za splavarjenje velikih količin hlodov in desk na velike razdalje. V 15. in 16. stoletju so s splavi prevažali trgovsko blago iz nemških in italijanskih dežel po Dravi prek Ptuja na Ogrsko. Poleg lesa so prevažali še vino, železo in železne izdelke. Pozneje še sadje. Sprva so dravski splavarji pluli predvsem do Varaždina. Od prve polovice 19. stoletja do Beograda, Pančeva, Bele Palanke ...

Po Dravi plulo do 1200 splavov letno

Leta 1847 je plulo po Dravi od 1100 do 1200 splavov.

Splavljanje vina po reki Muri v prvi polovici 19. stoletja. To je ena od podob, ki so krasile sobane radgonske graščine vse do leta 1930.

In tovrstni promet je še kar naraščal kljub uvedbi vlakov. Potem pa je začelo splavarjenje vidno upadati in z drugo svetovno vojno je v celoti prekinjeno. Spomin na to so le še etnografske prireditve, kot je tista v Gortini pri Dravogradu, kjer je bil nekoč glavni splavarski pristan na našem Koroškem.

Gospodarji splavov so bili premožni kmetje, lesni trgovci, lastniki žag, mestni trgovci in poklicni splavarji. Splavarje so najemali med manj premožnimi podeželani.

Na prvi pogled se nam dozdeva, da je tok reke Mure dokaj kratek in da je bilo splavarjenje po njej nepomembno. A je od izvira Mure v pokrajini Lungau v Nizkih Turah in do njenega izliva v Dravo pri Legradu na Hrvaškem kar 444 kilometrov. Splavarji pa so potem nadaljevali dolgo plovo po Dravi in drugih rekah, dokler niso tovorjenega blaga prodali.

Mura je skozi čas pogosto menjavala strugo in je poplavljala. In do konca prve svetovne vojne je bil promet čez reko mogoč le z brodi, »ladjami« oziroma preprostimi čolni. Leta 1922 je bil zgrajen most pri Dokležovju, 1940. pri Petanjcih in 1976. pri Razkrižju. Zdaj se rojeva nov avtocestni most in med prvo in drugo svetovno vojno je bilo na reki 40 plavajočih mlinov, ki so bili v glavnem po letu 1945 opuščeni.

Zdaj obujata spomin na davno mlinarstvo le še rečna mlina v Veržeju in Ižakovcih.

Mur pomeni v keltščini zid

Skozi čas se je na reki Muri in ob njej dogajalo marsikaj. Najnovejša arheološka izkopavanja so odkrila nepretrgano poselitev tega območja. Naše reke naj bi poimenovali Kelti. Med drugim tudi Muro. Mur je v keltščini pomenilo zid. Potomci Kelto, ki živijo v Walesu in Veliki Britaniji in ki sami sebe imenujejo Cymry, zidu še zmeraj pravijo mur.

V monografiji Radenske Tri srca na dlani lahko preberemo: »... Kaj je pomenil ta zid, koga je branil in pred kom, ne vemo. To je pač zavito v temo davnine. Toda s tem, da so reko imenovali Mur, so dali osnovo za današnje ime pokrajine, ne da bi vedeli, kako dolgo se bo ohranilo njihovo ime za temno reko, ob kateri so hodili ...«

Franček Štefanec

Splavarjenje lahko na Slovenskem danes doživite le še v Gortini pri Dravogradu. Ta splavor vozi po Dravi turiste.

Petanjski konji prejeli nebeško pomoč

Mrzel praznični dan ni zmotil velikega števila obiskovalcev, ki so se zbrali na štefanovo v športno-rekreacijskem centru Zaton na Petanjcih. Štefan pa je imel tudi poseben pomen za prireditev, ki je tukaj potekala. Sveti Štefan je svetnik, ki je vzel pod svojo zaščito živali, še posebej konje, čeprav je med svetniki še nekaj takšnih, ki so zavetniki živali, kot npr. sveti Anton in sveti Martin. In tako so prišli v konjeniškem klubu Zaton s Petanjec, ki obstaja od avgusta letošnjega leta, na idejo, da bi na štefanovo lahko imeli blagoslovitev konjev, obenem pa še prikaz dela, ki so ga opravili v tem klubu.

Prireditev sta vodili predsednica kluba Anita Mikulič in članica Vida Toš, znana »smejalka« z radia Murski val, blagoslov pa je opravil župnik Ivan Kranjec. V Vestniku smo že poročali o blagoslovu konj, ki je bil aprila v Kobilju, in že tam je tamkajšnji župnik dejal, da za blagoslovitev živali ni zapisanega kakega posebnega obre-

Naš prijatelj s štirimi kopiti

Tomo Köleš

J. Zauneker

da, tako da se ta lahko opravi tudi z blagoslovom kmetije. »Naj nam bodo te živali v pomoč in korist in tako naj mi, služabniki na zemlji, obogateni s temi častnimi darovi, še bolj zahrepenimo po nebeških darovih,« je dejal v blagoslovitvi župnik Kranjec. Potem pa so na sceno stopili zavetniki svetega Jurija, se pravi nekateri izbrani izmed trideseterice članov konjeniškega kluba Zaton, in njihovi ljubljenci, konji. Prikazali so različne načine hoda konj, kot npr. kas in galop, na koncu pa še prikaz skakanja prek ovire. In še pomemben nasvet predsednice Anite Mikulič: če konj podre ovire ali naredi kako drugo napako, je treba vajo tako dolgo ponavljati, dokler je konj ne opravi pravilno. No, tako strogo formalno pa ni bilo kasneje, ko je lahko vsakdo za približno dvesto tolarjev opravil en krog ježe na svojem izbranem konju.

Blagoslov konj je prireditev, ki je postala v zadnjih treh letih v Sloveniji zelo priljubljena, saj jo organizirajo v več različnih krajih Slovenije. Poleg Kobilja, Petanjec in Razkrižja so konji deležni nebeške pomoči tudi npr. v Novi Štifti pri Ribnici, Vipavi, Škocjanu pri Turjaku, Remšniku na Koroškem, Stari vasi na Dolenjskem, Zanigradu pri Črnem Kalu, na Rožniku pri Ljubljani, na Igu, v Šentilju pri Velenju, v Žireh in še kje, vendar ni rečeno, da so vse na isti dan. No, na Petanjcih so se odločili, da bo postal blagoslov konj na dan svetega Štefana tradicionalen. Velik obisk jim je dal pri tej odločitvi popolnoma prav.

Blagoslov konj tudi na Kapeli

Kapelski župnik Tone Hribernik je pred cerkvijo sv. Magdalene na Kapelskem Vrhu blagoslovil nekaj več kot trideset konj in njihovih jezdecev, članov Društva ljubiteljev konj - Radenske konjenice, ter še nekaj konj tamkajšnjih domačinov. Bil je prav lep in zanimiv dogodek za več kot dvesto domačinov in gostov, ki so božične praznike preživljali v zdravilišču Radenci in so si prišli ogledat obred. Po opravljenem blagoslovu je bilo posebno družabno srečanje, konji pa so bili v toplih hlevih. Slovesnost se je nadaljevala na bližnjem Janževem Vrhu v »Western salonu Jahač« predsednika Radenske konjenice Darka Firšta. Tam so podelili diplome »Jahač II«, ob priložnostnem kulturnem programu pa so tudi predstavili nove enotne uniforme članov društva, bila je slovesna prisega, sprejeli pa so tudi kodeks obnašanja konjenikov do narave, družbenega okolja ter drugih konj in konjenikov.

Izkušena ljubezen v Rakičanu

Pena. Kdo ve, morebiti pa tudi vas v tretjem življenjskem obdobju čakajo nova doživetja?

Starost je lahko tudi lepa, ljubezen v tretjem življenjskem obdobju pa modrejša in bolj izkušena. S tem bi se gotovo strinjali vsi, med njimi najbolj štirje pari, ki so svojo veliko ljubezen našli v Domu starejših v Rakičanu. Obiskali smo jih v prazničnem obdobju, ki je za nami in ki ga ponavadi preživimo med najdražjimi. Sobe v Domu so bile božično okrašene, vzdušje je dišalo po rojstvu novega leta, vsepovsod je vladalo pravo družinsko razpoloženje. Skupne zgodbe štirih parov Doma starejših, ki so se spletele ob njihovem prihodu v novo okolje, vam predstavljamo v današnji številki

Dejan Fujs

Štiri zgodbe štirih parov

Terezija in Ferdinand

Uradno sta skupaj že od pomladi, ko sta se v Domu tudi poročila. Usoda je poskrbela, da sta šla nekega dne, le malo po Terezijinem prihodu v Rakičan, skupaj skozi vrata.

Ferdinand jo je pri tem takoj prijazno nagovoril: »Vi ste pa novi v Domu?« nakar mu je Terezija razložila, da je prišla šele dan prej. Nato jo je on prijazno pozdravil in dodal: »Potem pa upam, da se bova še videvala.«

Takšno je bilo prvo srečanje, ki mu je sledilo drugo v jedilnici, tretje na hodniku, četrto na skupnem sprehodu. Terezija si je takrat najbolj zapomnila, da je bil Ferdinand vedno bos, saj si je zaradi boleče hrbtenice lahko le obul copate, nogavic pa si pri tem ni mogel natakiniti. Ferdinandu pa je še zdaj toplo v srcu, ko se spomni, kako prijazna je bila, da mu jih je pomagala natakiniti. In ta prijaznost in toplina sta

med njima še danes, še posebno od takrat, ko sta se preselila v skupno sobo, ki jo krasijo tudi njune poročne fotografije. Oba pravita, da je starost lepša, če jo lahko deliš s človekom, ki ti je blizu. Živi pa so tudi spomini na preteklost.

Ferdinand se je rodil na Gornji Bistrici, težko delal na francoskih poljih in bil na prisilnem delu v ruski tovarni tankov. Terezija je postala že pri 35. letih vdova, nato pa s sinom živela na močevi kmetiji na Goričkem, se po materini smrti preselila na domačijo svojih staršev, ko si je sin ustvaril družino, pa se je odločila za odhod v Dom. Ferdinand in Terezija danes skupaj obujata spomine.

Nekateri iz preteklosti so veseli, drugi žalostni. »Sedanost pa je najlepša, saj naju povezuje najina najmočnejša in najtrdnjša ljubezen, pa čeprav zadnja v najinem življenju.«

Po stažu skupnega življenja v Domu starejših v Rakičanu bi lahko zapisali, da gre za najmlajši par (skupaj sta šele od jeseni), čeprav moramo poudariti, da sta v življenju preživela že marsikaj. Štefan se je rodil v Neradnovcih, kmalu po poroki pa se je preselil v Boračevo na domačijo svoje takratne žene. Dela mu nikoli ni zmanjkalo, saj je bil izučeni mizar in je imel svojo obrt. Delali so predvsem stavbno pohištvo, pa ne samo v deželi ob Muri, temveč tudi na Štajerskem, v Ljubljani in na sosednjem Hrvaškem. Pri delu so mu pomagali njegovi delavci, po upokojitvi pa je obrt prevzel sin. Za prihod v Dom se je odločil sam, saj je vedel, da bodo dobro skrbeli zanj in da bo našel veliko novih prijateljev in znancev. Helena se je iz Murske Sobotice, kjer je imela hišo, preselila v Rakičan pred dvema letoma. Sprememba okolja ji ni dobro delala. Imela je domotožje, ni bila navajena na nove ljudi, njeno počutje se je slabšalo. Nato pa je nekega dne na klopi prisledla k urejenemu gospodu. Konec prijaznega klepeta se je končal z dogovorom o prihodnjem srečanju. »Še dobro, da takrat v svoji sobi nisem imel telefona, kajti potem bi me vsak dan bolelo uho. Helena se namreč ne more in ne more

Helena in Štefan

odvaditi klepetanja po telefonu,« se spominja preteklih mesecev, »zato sem jo rajši srečeval na hodniku in jo obiskoval v njeni sobi, kjer sva se dolge ure pogovarjala.« Helena, ki ji zdaj oči žarijo od veselja, pa vrat njegove sobe nikoli ni odprla. Razložila je namreč, da »se ne spodobi, da bi ženska

hodila na obiske k moškemu, saj bi na koncu moje sestanovke še rekla, da se hodim ponujat.« Dan radosti je prišel, ko sta se skupaj preselila v sobo v prvem nadstropju. Zaposleni v Domu so jima pomagali pri selitvi, prestavili vse omare in prenesli vse obleke ter njuno preostalo lastnino. Njuna soba je lepo pospravljena. Štefan namreč že zgodaj zjutraj sili Heleno, ki rada nekoliko podrema, naj končno le vstane, da pospravita postelje. Helena, ki mora nato na njegovo prigovarjanje vstati, pa se mu potem bolj v šali kot zares maščuje in mu ne pusti uživati ob popoldanskem počitku. V Domu danes pravijo, da ju je kar veselje pogledati, kako skupaj korakata k frizerju, na obisk k zdravniku, se odpravljata ob nedeljah v Mursko Soboto k božji službi ali pa na srečanje upokojencev. »Od nikogar ne želiva biti odvisna, zato si ob takih priložnostih najameva taksi, čeprav veva, da bi tudi zaposleni v Domu z direktorico Vijolo Bertalanič na čelu poskrbeli za najin prevoz,« povesta oba skoraj v en glas.

Četrti par, ki se je spoznal in zdaj živi skupaj v Domu, sta Antonija in Mirko. On je živel na Hodošu, ona v Lutvercih pri Apačah, čeprav se je rodila pri Kamniku in nato službovala v Vačah. Delala je tudi na področju živinoreje.

»Sedem let samote na kmetiji je bilo zame dovolj, zate sem se preselil v Dom,« je dejal Mirko. Zdaj sta skupaj že tri leta. Sprva ni bilo lahko, saj nista imela skupne sobe. Sestajala sta se pri enem, nato spet pri drugem, vse dokler jima nekega dne niso prišli povedat: »Velika soba je prazna, mi jo bomo prepleskali in pospravili, vidva pa začnita zlagati svoje stvari, ki jih bomo nato preselili vanjo.« Danes sta nerazdružna. Vedno sta skupaj, pa najsi bo to pri

zajtrku, kosilu ali večerji, pri obiskih ali na domskih prireditvah. »Ko sem bila mlajša, so mi vedno pravili, kako osamljena je lahko starost. Če bi bili tisti danes zraven, bi jih prepričala o nasprotnem,« se je spominjala Antonija. Skupaj sta pričakala tudi novo leto. Že v petek pred silvestrovim je bilo v Domu veselo, saj jih je obiskal humorist Geza Farkaš, ki je s sabo pripeljal tudi glasbenika Petra Juhnova. Na silvestrski večer so po Domu odmevali glasovi stanovalcev, ki so prepevali novoletne pesmi. »Ko je ura odbila polnoč, pa sva si zaželela veliko zdravja in sreče in medsebojne ljubezni. Čeprav slednjo že imava, je nikoli ni dovolj,« sta sklenila svojo pripoved Antonija in Mirko.

»V Dom sem prišel leta 1995. To sem si prav posebej zapomnil, saj je takrat prišla k nam tudi naša glavna kuharica Gina,« nam je razložil Anton, ki v Domu rad priskoči na pomoč zaposlenim.

Stanovalci ga poznajo po njegovem značilnem kovčku, v katerem prenaša pisma, ki jih najprej prevzame pri poštnem okencu, nato pa jih odda tajnici Anki. Slednja razvrsti pisma na tista, ki so osebno naslovljena na stanovalce, in na tista, ki so namenjena zaposlenim in upravi Doma. Med tednom se vsak dan odpravi z natakarnjem Stankom po sobah, kjer razdelita pijačo, sladkarije, sadje in druge priboljške. V prostem času se ukvarja s prav posebnim konjičkom. Lahko bi rekli, da ni nič posebnega, ker plete košarice in cekarje. Toda posebnost je ta, da jih izdeluje iz telefonskih žičk. »Za izdelavo enega kosa potrebujem tri do štiri ure,«

Antonija in Mirko

je povedal Anton. Skorajda obredno pa vsak dan ob 10.00 z njegovo Kristino pijeta v sobi kavo. »Čeprav ima Anton veliko dela, vedno poskrbi, da nisem osamljena. Še prav posebno se počutiva ob takšnih praznikih, kot sta bila božič in novo leto,« je povedala Kristina. V njuni sobi na mizi je božična jelka. Zraven gorijo lučke, ki sta jih kupila v Murski Soboti. Prej je bilo drugače, ko še nisva živela skupaj. Od tistega trenutka, ko sva skupaj vstopila v skupno sobo, pa se nama je življenje obrnilo na glavo. Ampak v pozitivnem pomenu. Imava drug drugega, lahko se pogovoriva, potoživa, poveseliva, skupaj preživljava jutra, dneve in večere,« je razložila Kristina, nato pa sta skupaj z Antonom odhitela na kosilo. »Mimogrede, porcije pri kosilu so za naju še zmeraj prevelike,« je na koncu še povedal Anton, ko smo jima tudi mi zaželeli dober tek.

Kristina in Anton

Pen je tokrat že v tretje izbiral in izbral med NAJ Pomurci leta in razglašča 7 veličastnih 2002.

SLOVENIJA BO ŠE IMELA

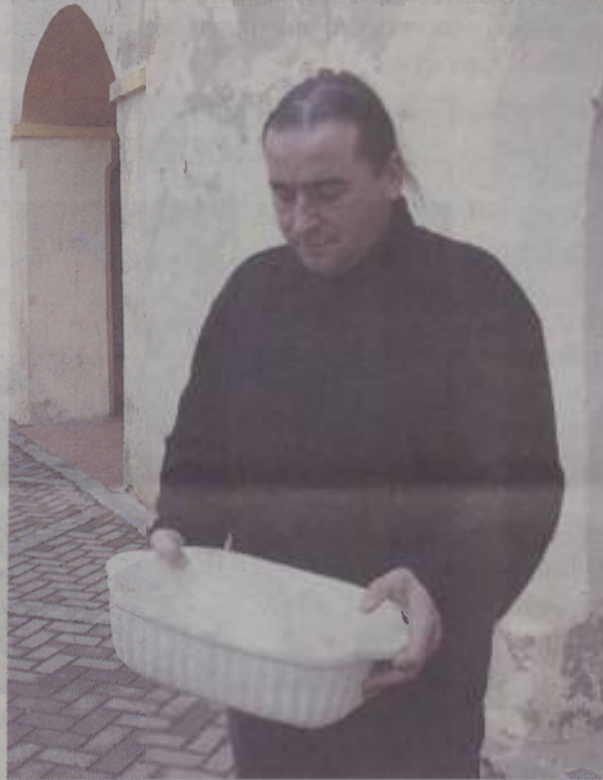
TONE KAMPUŠ

RADGONE OSVOBODITELJ,
NAŠ DANAŠNJI JE GOSTITELJ.
PREMAGAL STRAŠNEGA JE MIHO,
NOV VETER V RADGONI DE PIHO.
IZ KLOBUKA »TONA« POTEGNE ZAJCA,
ŽUPAN BO ON, TAK, KI IMA JAJCA.

DR. SLAVICA ŠIKOVEC

NAŠA PRVA DOKTORCA ZA VINO
PRAVI, KA GA TRBEJ PITI FINO.
ZA NJO VINO JE HRANA IN KULTURA,
NAN PA TEČE KOT REKA MURA.
ZA ŠMARNICO NAJ SAMO ČUJE,
ŽE GOR NJOJ STOGIJO VUJE.
OJ TI ŠMARNICA, USODA NAŠA ČARNA,
KOŠTAJTE JO ZAJ, ČE JE REJSAN TAK NEVARNA.

ROBI MARKOJA

ROBI NAŠ MARKOJA
VAJEN STRELSKOGA JE BOJA.
DEBEVCI LAČE ŽE LETIJO,
DA METKI NJEGOVI SE VO STRLIJO.
S SAMOSTRELON ALI PUŠKO
ROBI VEDNO STRELA MUŠKO.
PROBAJ ZAJ STREJLATI ŠE Z LOKON,
KREPČAJ SE SIGDAR SAMO S SOKON.

BRANKO KERMAN

BRANKO KERMAN JE DOKAZO,
DA SE JE PO BLATI PLAZO:
KA ŽE INDA LIDJE
F PREKMURJI SO ŽIVELI
PA NAVEKE LIPOU SO SE ETI MELI.
DA ZAGLEDNE BROŠKE,
LUNCE, PISKRE,
Z GLAVE NJEMI LETIJO ISKRE.
KAK DOJ ZABITO ZAJ DRŽI,
PREKMURCI PRVI SLOVENCIS SO BILJI.

LUDVIK BAGARI

SIGDAR ŠPILA ROBUSTNE ON BANDITE,
NAJVEČKRAT FRIZURE JE OBRITE.
F PRIMORJE SE JE ZAJ PRESELO,
ŠE KAVAZA SE NJEMI JE COJ ZAKELO.
KA BOŠ BOUKŠE VIDO V SVEJT,
ETI MAŠ TE RDEČI DALNOGLED.

STANKO POLANIČ

GENTLEMEN OD NOG DO GLAVE
SPREJEMA ODLOČITVE PRAVE.
SOBOTA GRATALA NJEMI JE PREMALA,
ZAJ LJUBLJANA GA JE K SEJ POZVALA.
MOGOČE ZIDO DE LUBLANSKI STADION,
NAJBOLE PODJETEN JE GLIJ ON.
PODARJAN VAN DELOVNO VIZO,
KA TE LEŽI SKOZ MEGLO SE GRIZO.

JOŽEK HORVAT - MUC

PRIZNANJ PUNE MA OMARE,
FČI ON MLADE PA TUJ STARE.
KA BI VO VIDO BOLE RESEN,
NAPIŠE TUDI KAKŠO PESEM.
NIKDAR NAJNAPREJ SE ON NE TRUCA,
VSAK POZNA JOŽEKA HORVATA - MUCA.

POMURCA ZA PREDSEDNIKA!

Božiček ali dedek Mraz, kakor za koga, nas je tudi letos spomnil, da želi obdarovati sedem tistih Pomurcev, ki so pozitivno zaznamovali iztekajoče se leto. Penovi trojki je v veliko čast, da je izbor sedmerice tudi letos prepustil njej. Imela je težko delo, saj je bilo razgibano leto, v katerem so pozitivci nadigrali negativce. Analizirali smo, tuhtali, primerjali in na koncu odločili, da si prostor med sedmerico veličastnih za leto 2002 zaslužijo:

- novoizvoljeni župan občine Gornja Radgona (po novem tudi državni svetnik) TONE KAMPUŠ, ki je kot kandidat Združene liste v drugem krogu prepričljivo premagal starega radgonskega župana,
- športnik Pomurja za leto 2002 Robi Markoja, odličen strelec, ki si je v letošnji sezoni pristreljal srebrno medaljo na evropskem prvenstvu,
- dr. Slavica Šikovec, svetovno priznana enologinja in najstarejša nosilka znanstvenega doktorskega naslova iz Pomurja,
- arheolog Branko Kerman za Neznano Prekmurje,
- gledališki igralec Ludvik Bagari, ki je odigral tudi nekaj uspešnih filmskih vlog,
- podjetnik Stanko Polanič, ki mu iz opešanih podjetij uspeva ustvarjati razvojni zagon,
- predsednik Zveze Romov Slovenije Jožek Horvat - Muc, ki je zaslužen, da imajo Romi po Sloveniji občinske svetnike, spisal pa je tudi nov romsko-slovenski slovarček.

Gostitelj razglasitve je bil novi Gradgonski župan Tone Kampuš, kraj razglasitve pa Spodnja Ščavnica, kjer imajo Kampuševi podjetje Tokam. Čeprav bo Tone direktorski stolček zamenjal za županskega, se v Spodnji Ščavnici nič ne bo spremenilo. V hčerki in sinu ima zaupanja vredna naslednika, zato ga za prihodnost podjetja prav nič ne skrbi.

Naši VELIČASTNI so morali odgovoriti tudi na dve vprašanji, ki menda sploh nista bili tako zelo enostavni. Če bi nas vprašali po tem, na kaj smo se jezili med letom, bi kar stresali odgovore, čemu pa smo se smejali ... In mi smo spraševali prav to. Ker so bile ravno v decembru volitve, pa se je drugo vprašanje moralo nanašati na ta pomembni dogodek. Vendar smo ga spet malo po svoje obrnili, sicer pa preberite:

POMURSKIH 7 VELIČASTNIH ZA LETO 2002

Čemu ste se v letu 2002 najbolj od srca nasmejali?

MARKOJA: Moji srebrni medalji. Globoko v srcu in duši se mi je najbolj na široko smejalo.

ŠIKOVEC: Povabilu na test za pridobitev licence za degustatorje, na »šnel kurz« (povezan s sprejemom Slovenije v EU), ki so mi ga poslali moji nekdanji učenci. Potem so se mi opravičili za spodrsrljaj, jaz sem pa vseeno šla na predavanja in na koncu smo se prav lepo imeli.

KAMPUŠ: Izjavi Marije Lončarič na gobarskem pikniku, ko so se prvič pojavili moji jumbo plakati: Kako dolgo so te pa manikirali, da si na sliki tako lep? In mojemu odgovoru: Takšen pač sem!

HORVAT - MUC: Pripetljajem mojega mladega sodelavca Popoja letos poleti v Strasbourgu. V Evropi so se mu zelo zelo zamerili, saj še dobre juhe ne moreš naročiti v nobeni gostilni, solate pa dobiš kot za kakšno kravo.

BAGARI: Grafitu, iz knjige Beograjski grafiti: Ni važno, če je življenje drago, važno je, da se mi zastoj vozimo okoli sonca.

POLANIČ: Izjavi prometnega ministra Presečnika, ko ni vedel, kje je Dolga vas. Pravzaprav žalosten dogodek ...

KERMAN: Dejstvu, da mi je uspelo iz zraka odkriti Neznano Prekmurje.

Kdo bo naslednji slovenski predsednik, doma iz Pomurja?

KAMPUŠ: To bo Stanko Polanič, in sicer v mandatu od 2006 do 2011.

BAGARI: Čez 10, 20 let bi to znal biti Andrej Horvat, ki že začenja politično kariero.

KERMAN: Ne vem. 'Šanse' so verjetne, saj so Prekmurci skromni, poslušni, modri in pošteni, kar pa naj bi bile ene od glavnih odlik predsednika države.

ŠIKOVEC: Želim dobro zdravje novemu predsedniku, na prvih novih predsedniških volitvah pa bomo za predsednika spet dobili Pomurca Milana Kučana.

HORVAT - MUC: Težko vprašanje. Kučan je mogoče zadnja uspešna politična figura, saj nimamo profiliranih mladih politikov. Ker se Kučan zna iti politiko, pričakujem na naslednjih predsedniških volitvah njegovo kandidaturo in mu napovedujem zmago.

POLANIČ: Matjaž Titan je to že sam napovedal. Recimo da bo to po letu 2015.

MARKOJA: Mogoče bo kdaj to Varošanka Vanja Režonja. V politiki je že, obdobje prevlade žensk pa tudi prihaja.

Po bazarjih

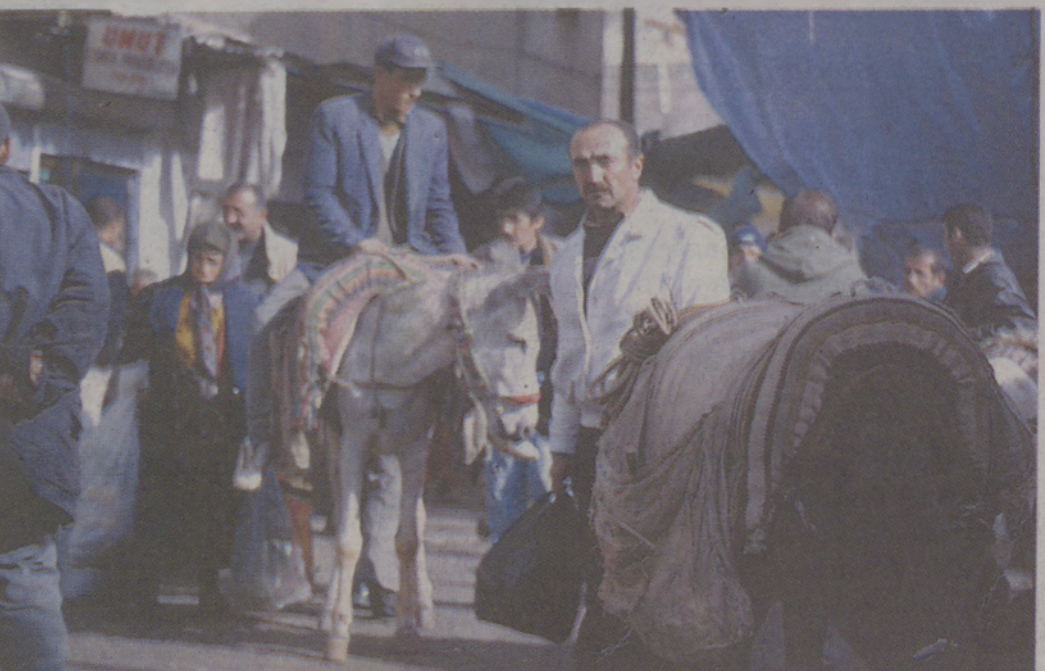
Portret popotnika ob oraklu Amun-Ra v oazi Siwa (Egipt), kjer se je že Aleksander Veliki je spraševal, kam ga bo ponesla prihodnost.

Mošeja na obrobju Sahare

Keopsova piramida s svojimi 146,5 metra še danes postavlja mnoge nerešene uganke o konstrukciji iz leta 2600 pred Kristusom.

Portret trgovca iz osrednje Turčije, nekoč Kurdistanu

Beneške galeje so se na poti v Konstantinopol (Istanbul) ustavile v Masru, Misru, El Kahiri ali Velikem Kairu, kot se je nekoč imenovala metropola z več kot tristo minareti. Bil je zahodni del trikotnika velikih srednjeveških bazarjev - bagdadskega na vzhodu in konstantinopelskega na severu. V mestu ob Nilu so se srečale karavane, prihajajoče po Nilu navzgor, natovorjene s sudanskim zlatom, slonovino, ebenovino, črnimi sužnji in kavo iz Etiopije. Z Daljnega vzhoda so po morski poti tvorili črno zlato - poper. Tu so se križali mohamedanci na poti v Meko in Medino ter kristjani na poti v jeruzalemsko kraljestvo.

Ob skodelici egiptovskega čaja in *sheeshi* (vodni pipi) se razvije debata o afriškem nogometnem prvenstvu. Po prostorih *ahwe* (kavarne) se je širil prijeten vonj tobaka, jabolk, medu in usodne rdeče vrtnice - *femme fatale*. Moška družba je dokaj mirno spremljala sicer razburljivo nogometno tekmo med Egiptom in Zambijo. Ona pa je sedela v svoji tišini in mirno opazovala, vse dokler k njej ni pristopil moški, s katerim je kmalu zatem zapustila prostore *ahwe*. Pogrešal sem glasno komentiranje, razbijanje kozarcev in objestno željo po alkoholu. Mizi se približa mladenič, v upanju, da bi nam očistil čevlje in s tem zaslužil kak piester. Nejevoljno se ga poskušamo rešiti, a želja po *bakhseeshu* ga vedno znova vrača k mizi. Proseč obraz in iztegnjene roke v smeri banane so pomenile le eno - lakoto, kugo metropole, ki v dnevnem času doseže številko 20 milijonov prebivalcev, medtem ko jih prespi dobrih 13 milijonov. Mladi devetletni Ahmed je zastopal tako imenovano »mrtvo mesto«, mesto v mestu na obrobju Kaira. Gre za naselje, zgrajeno na mameluškem pokopališču iz 14. stoletja, pokopališča več tisoč umrlih duš na eni ter več tisoč živečih duš na drugi strani, živečih druga ob drugi. Ahmed je najstarejši izmed šestih bratov, živečih z bolešno mamo in brezposelnim očetom v mestu umrlih. Živijo v skromni hišici iz strohnelega lesa, zgrajeni kar na 700 let starem mavzoleju. Te nenavadno postavljene hiše imajo svoje hišne številke, ulice in celo svojo pošto. Njihova veranda za sušenje perila je postavljena med dva višja 700 let stara

mameluška spomenika, otroško nogometno igrišče pa omejujejo štirje različno oddaljeni spomeniki. Soba oziroma hiša, kjer je našlo dom vseh osem duš, je merila vsega skupaj le slabe štiri metre v širino in tri metre v dolžino, v kateri so našli svoj prostor dve večji postelji, pomivalno korito, majhen kuhaliček ter straniščna školjka, zagrnjena z zaveso. »Salaam Aleikoum!« pozdravim ob vstopu v hišo in ponudim vrečko s pomarančami izmučenemu ženskem obrazu. »Aleikoum Salaam habibi (dober dan, ljubezen moja)!« mi odzdravi z nasmeškom na obrazu ter ponudi rob postelje in skodelico egiptovskega čaja. Kmalu sem začutil utesnjenost, šestnajst radovednih oči je strmelo vame in se spraševalo, kaj pravzaprav sploh hočem. Spoznati revščino, življenje na robu življenja, življenje tisočerih živečih v mestu umrlih?!

Bil je petek, dan počitka in trgovanja. Birqash, souk al-gamaal ali kamelja tržnica je 35 kilometrov severozahodno od Kaira in velja za največji kamelji trg Bližnjega vzhoda. Kamelja pot Darb al-Arba se začne v Sudanu, v regiji Darfur, in se vleče po Nilu navzgor skozi sipine Sahare, vse dokler po štiridesetih dneh (po številu dni se pot tudi imenuje) karavana, natovorjena s črnimi sužnji, zlatom, slonovino in kozami, ni prispela v Asuan. Od tod se vije pot naprej po Nilu do Kaira in od tam proti Aleppu in Istanbulu ali pa prek Rdečega morja v Savdsko Arabijo. Trgovina poteka še danes, le da so kamele same postale trgovsko blago. Kamelje meso je eno cenejših, zato je povpraševanje revnejšega sloja veliko, pa čeprav se giblje cena kamele od 200 do 300 ameriških dolarjev oziroma raste s številom kilogramov. V petek se proda tudi po več sto kamel, mi zatrjuje Mohamed, ki je tokrat le opazovalec v službi svojega beduinskega šefa v Dahabu, turistični vasici na Sinajskem polotoku, ki bo kamele vključil v svojo turistično ponudbo. Med gnečo kamel mi pozornost pritegne starejši možak s svetlo modro *galabio* (dolgo krilo, poleti iz bombaža, pozimi iz volne) z zlatimi prameni in belo *takio* na glavi. Okoli njega se gnete množica trgovcev, ponujajoč mu kamele. V svoji senci ima svetovalca, ki mu ob vsaki kameli prišepetava. »To je moja

Prečudoviti sončni zahodi na Nilu

Bližnjega vzhoda

مغلق للصلاة
CLOSED 10 MINUTES
FOR PRAYING

vloga,« mi prišepne Mohamed. Pozornost je usmerjena predvsem na sklepe, stopala in velikost grbe.

Popoldne se odpravimo še na Khan el-Khalili, enega največjih soukov Bližnjega vzhoda, ki pokriva večji del tako imenovanega islamskega dela Kaira, ki je v primerjavi z Damaskom in Bagdadom preživel oziroma se izognil vpadam Mongolov v 13. stoletju. Še tako podroben načrt souka mi ni pomagal, da se ne bi izgubil v majhnih zavutih uličicah, zapolnjenih z zalogami parfumov, lažnih papirusov (v glavnem bananini listi, ki so prožni v nasprotju s pravim papirusom, ki se le zvija in ne prepogiba), *takij*, *galabij*, *backgamnoma*, šahov in tisoč drugih izdelkov. Ozke strme stopnice ob trgovinici z *backgamnom* ali *et tawileh* me vodijo v drugo in tretje nadstropje delavnic, ki so gonilna sila zaloga na spodnjih ulicah. Srednjeveški *karavan-seraji* so zamenjali svojo nekdanjo vlogo, ko se je v zgornjih prostorih počivalo, spodnji pa so rabili za hlev izmučeni živini. Delavnice v velikosti treh kvadratov zaposlujejo dva do tri delavce, ki v tej miniaturi tovarni preživijo tudi po deset ur dnevno. Z Royem, ljubiteljem starodavnih iger, sva na sledi za *senatom*, igri, podobni *tavli* (*backgammen*), le da je igralna površina za polovico manjša. Igro so namreč našli poleg faraonovih grobnic, zapolnjenih s figuricami, narejenih iz slonovine. Hassan, obrtni mojster, pravi, da je najdražja slonovina, okoli 3,5 dolarja za figuro, saj jo uvažajo iz Senegala in okolice, cenejša ebenovina, ki stane dobra dva dolarja za figuro, pa je uvožena z juga Sudana. Odloči se za slednjo, ki pa je še vedno boljše kakovosti kot navadna plastika, kot jo v večini primerov ponujajo trgovci v spodnjih trgovinah. Dišave naju zvbijo v četrta začimb, kjer nama Ali pojasnjuje skrivnosti egiptovskih dišav in začimb. Ponuja nama štiri vrste popra - črni, beli, rdeči in egiptovski zeleni poper, primeren za pice. V ospredju je seveda *safran*, egiptovski rumenkasto rdeče barve, ki rabi le za spremembo barve, pravi *safran*, prihajajoč iz Irana - Mashada, pa je rjavkaste oziroma vijolične barve, njegova cena pa je tudi po dva dolarja za gram. Na koncu se vseeno odločim za ceneno kamilico.

Ozračje je zapolnil rumenkasto rdečkast prah, delci puščave, ki jih vsak dan nanaša *khamsin*, vetrič, pihajoč z juga Nubijske puščave, ki prekriva mediteransko štiripasovnico, na sredi katere so bile promenadno nasajene palme. Na širokih pločnikih Cornicha iz srede 18. stoletja so iskali svoj prostor zaljubljeni, ljubljene, prodajalci cvetja, berači, branjevke in mimoidoči. Globino mesta so obkrožale vile, natanko take kot tiste na drugi strani Mediterana, v Marseilu in Toulusu, pa take kot jih še danes najdemo v Dubrovniku ali Neaplju. V notranjosti je spomenik Mohamedu Aliju, Napoleonovemu dediču, machiavelistu Bližnjega vzhoda 19. stoletja, po rodu Albancu v službi osmanskega sultana, po duši pa pustolovcu in neusmiljenemu vladarju z evropsko vizijo razvoja žitnice ob Nilu. Zarjavele, na pol porušene stoječe hiše, ozke ulice, zapolnjene z uličnimi prodajalci tropskih sadežev, *qahvami*, iz katerih prihaja iz kadeče se *sheeshe* jabolčni vonj, ki se vleče vse do bazarja z morskimi sadeži in simbolično spaja mediteransko kristalna zrnca, neskončno modrino, zajedajoč se v vsako črko, besedo, misel, roman, kvartet, v to »stiskalnico ljubezni«, kot jo je poimenoval pisatelj, z arabskim sahariskim peskom, ki daje dvema nasprotnima modrinama sivkaste obrise pravokotnih oblik, komajda opaznih skozi s peskom zamašeno šivankino uho. Aleksandrija!

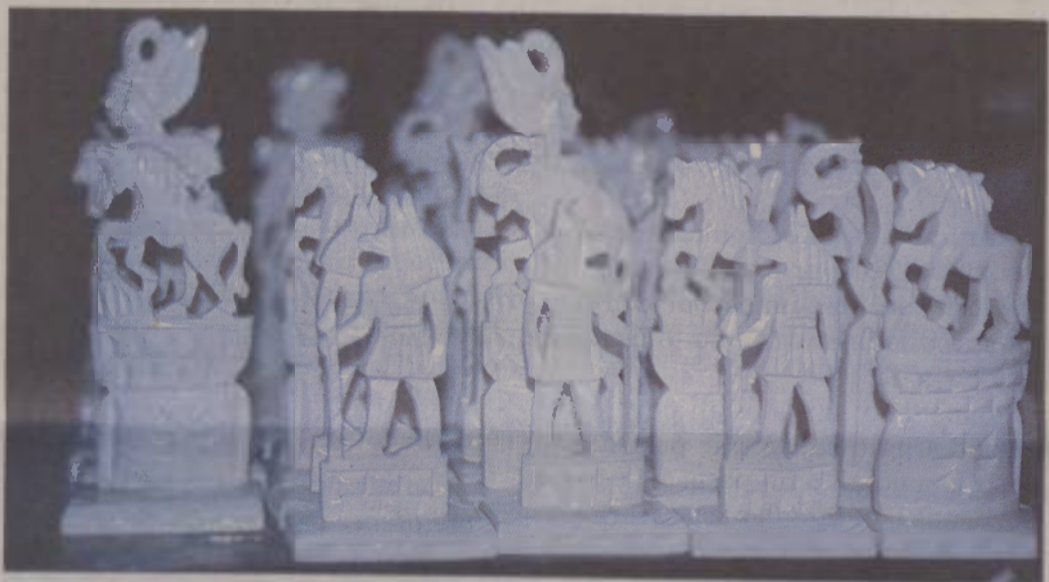
Vetrič poneha po petdesetih dneh (zato *khamsin*, ar. petdeset) sredi marca, vroč zrak oznanja prihajajočo pomlad, kar tudi vpliva na počutje prebivalcev, ki se ponavadi zatečejo pod kostanj na čaj ali *qahwo*. Podobno vreme je tudi v Magreb el-aksi (zunanj Magreb), današnjem Maroku, kjer *chergi* (ar. vzhodni veter) piha z vzhoda proti zahodu ali od Alžirije do Libije, kjer vetrič imenujejo *ghibi* (ar. južni veter). Klima je vplivala tudi na družbo kvarteta, na v kavarnici sedečo družbico. Dean iz južnega Sudana, prihajajoč v Aleksandrijo s trebuhom za kruhom, da bi nekoč prišel v obljubljeno Nemčijo, Sarim, študentka antropologije, ki nestrpno pričakuje odprtje na novo postavljene aleksandrijske knjižnice, Fatimea, ulična vedeževalka, ki se je s svojimi zapeljivimi zelenimi očmi zatopila v mladeničeve dlani ...

FOTO

Oskar Habjanič Napis na trgovini

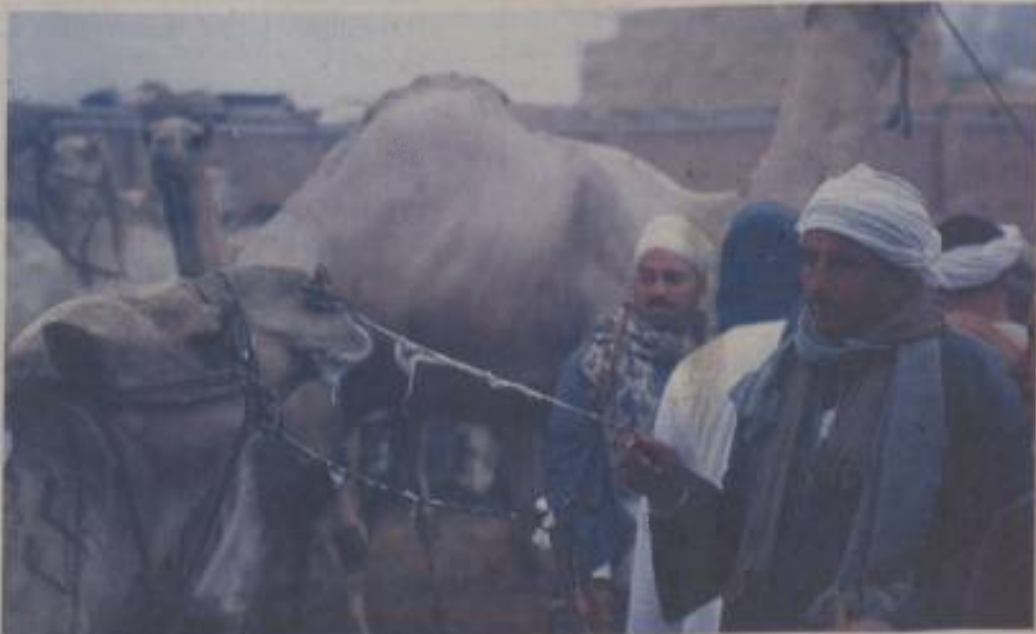
Miniature delavnice na Khan el-Khalili, eden največjih soukov Bližnjega vzhoda, ki pokriva večji del tako imenovanega islamskega dela Kaira.

Figurice iz kamelje kosti

Kartum, srce Afrike, kjer se je začela kamelja pot Darb al-Arba po porečju Nila vse do Kaira in še naprej do damaščanskih in istanbulskih bazarjev Bližnjega vzhoda.

Birqash, souk al-gamaal ali kamelja tržnica leži 35 kilometrov severozahodno od Kaira in velja za največji kamelji trg Bližnjega vzhoda.

Bazar v Etiopiji, od koder so uvažali predvsem črne sužnje, kavo in zlato.

Gorje, če se bomo tu zredili

ali polž v solati (12)

V iztekajočem se letu smo dobro prekrizarili levi in desni breg Mure, ko smo iskali lokale in tudi druge ustanove, ki svojim gostom in obiskovalcem ponujajo knjigo vtisov, pripomb, pohval, mnenj in še česa.

Velikokrat smo jo našli, velikokrat tudi ne, smo pa bili zato bolj navdušeni, ko so kje prinesli čudovite primerke te knjige.

Zanimivo je bilo, kolikokrat so se lastniki ali šefi pridružili listanju po knjigi in obujali spomine. Samo droben zapis, pa je imel v ozadju toliko zanimivih zgodb.

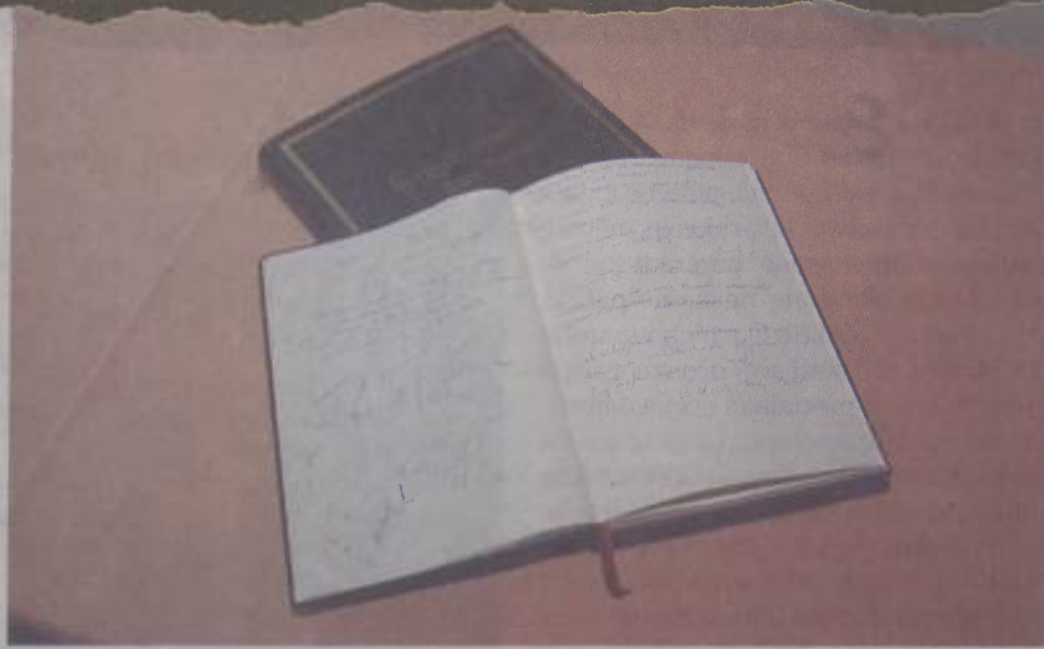
Ponosni so nanje in jih čuvajo kot zaklad. Upam pa, da smo pri tistih, ki je še nimajo ali ji ne posvečajo dovolj pozornosti, prižgali kakšno iskrico in bodo morda tudi sami čez leta prebirali in ugotavljali, da je bilo življenje vendarle pestro in zanimivo.

Izobraževalni center Rakičan

Čeprav center še ni upihnil svoje druge svečke, imajo kar dve knjigi vtisov. Obe pa se pridno polnita. »Prva je nekoliko manjša, drugo pa smo si omislili zato, ker smo hoteli imeti grajske vtise,« je povedala Vesna Laissani, direktorica centra. Pripomnila je še, da želi na prvih straneh sama zapisati zgodovino gradu. »Ko bo čas,« pravi.

Novjša zgodovina pa se piše sama, za to kar pridno skrbijo njihovi obiskovalci.

Lepo je živeti v pravljici, kjer so lahko vsi grofice, graščaki, kralji in kraljice.

V izobraževalnem centru v Rakičanu imajo kar dve knjigi in obe se lepo polnita.

Lepo je videti, da se naša kulturna dediščina obnavlja in na tak način predstavlja.

Po toliko letih se je spet prijetno sprehoditi po grajskih hodnikih.

Knjigi sta postavljeni na mizo, vanju pa obiskovalci in predavatelji radi zapišejo svoje mnenje. Ko imajo kakšne pomembnejše goste, in teh ni malo, Laissanijeva tudi sama spomni na knjigo in jih zaprosi, da zapišejo kakšno svojo misel. Pri njih se ustavljajo različne delegacije z vsega sveta pa tudi skupine iz Slovenije in sosednjih dežel. Zgovorni (pisno) pa so tudi domači.

Čim več izpolnjenih obljub in pretočenega znanja, ki ga Pomurje potrebuje.

Direktorici želim, da moji čim prej pravili dekanica.

Pomembno je imeti cilje in voljo.

Hitenje ni edina rešitev.

Tudi počasno in premišljeno doseganje ciljev je zadetek v polno.

Hrvaški študentje so zapisali, da so bili nad izobraževalnim centrom navdušeni, potem pa se niso pozabili po mladostniško uporniško še malo pošaliti. Na koncu so še pripisali: *Hočemo ribe.* Prepričana sem, da niso hoteli tistih v grajski restavraciji.

Veseli nas, da smo imeli priložnost, da spoznamo kakšen slovenski podjetniški izobraževalni center. Zelo nam je bilo všeč.

Hotel Jeruzalem v Ljutomeru

Posebno pristrčno pa so nas sprejeli tudi v hotelu Jeruzalem, kjer imajo eno knjigo, a precej bogato. Kakšno misel gostje zapišejo skoraj vsak dan. Knjiga je v restavraciji na mizi, ljudje pa si jo vzamejo sami. Včasih smo jo imeli v recepciji, a je v restavraciji veliko bolj priročno,« je povedal Marjan Sršen, vodja strežbe.

Osebje je zelo prijazno, hrana je bila super. Hvala vam za prijeten dopust.

V vaš hotel se vračam po 23 letih, vsekakor ne zadnjič. Moti me le to, da prodate premalo vina. Kako, bo treba razmišljati. V Prlekiji ste prijazni ljudje. Hvala za vso prijaznost in pozitivno energijo, ki jo sevate okrog in na nas.

Hrana okusna. Gorje, če sva se zredila.

Res je, da ljudem veliko pomenita prijaznost in dobra hrana, k zadovoljstvu pa veliko prispevajo tudi pokrajina in ljudje. In prav o tem gostje radi zapišejo svoje mnenje in svoje vtise. Mnogim je skupno prav to, da si želijo, da bi bila pokrajina, kamor prihajajo, drugačna od tiste, kjer živijo, a da bi se med ljudmi počutili kot doma.

Redki so kraji, še redkejši ljudje, ki spominjajo me na otroštvo, prijatelje, na moj dom. Ljutomerčani(ke) ste tisti ljudje. Ljutomer je ta kraj.

Prlekija, kaj je to? Prijazni, topli ljudje, pripravljeni pomagati v stiski. Primerjam jih s pokrajino, ki se mi zdi prav tako mehka. Grički iz pravljice, povsod polno cvetja in urejenih hiš, kar je znak pridnih ženskih rok in soglasja v družinah. Tudi mladina lepo pozdravlja in ohranja narodne običaje.

In če strnemo misli?

Kako neverjetne in tankočutne zapisovalke zgodovine so knjige vtisov! Ne zapisujejo velikih dogodkov, beležijo pa pomembne dogodke, ki so nam po mnogih letih lahko zelo blizu. Veliko, res veliko lepega smo lahko prebrali v knjigah, ki smo jih vzeli v roke. Postanite tudi vi delček zgodovine, s tem da vzamete knjigo in vanjo zapišite kakšno misel. Kjer koli se boste ustavljali. Pa naj bo misel duhovita in samo vaša.

A. Nana Rituper Rodež
Foto: Jurij Zauneker

Najboljših 12

Vsak mesec mi je bilo najtežje izbrati nekaj najboljših, ki sem jih uvrstila v to rubriko, še težje pa je bilo ob koncu izbrati najlepšo misel vsakega meseca. Enajst sem jih izbrala jaz, dvanajsto pa si izberite sami.

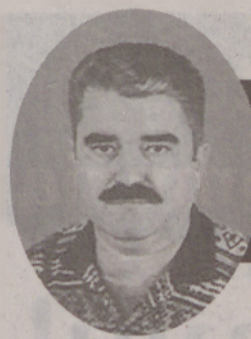
1. No ja, moram reči, da slaščičarna v hotelu Diana ni od muh, no, ampak, paziti morate, da bodo ljudje ostali v hlačah. (Hotel Diana, Murska Sobota)
2. Tiste štorklje so letale nad nama, morda v prihodnjem letu ne prideva več v dvoje, ampak v troje. (Ferencovi, Krašči)
3. Tukaj smo se zbrali ob dnevu Marijinega vnebovzeta. Prišli smo po pomoč, torej zatekli smo se k Bogu, da bi nam pomagal. Meni, da naredim popravnega, za ostale pa so skrite želje. Vsi upamo, da se bodo uresničile. Hvala ti, Bog, da mi stojiš ob strani. (Kapelica Reharjevih, Moravske Toplice)
4. Če smo gda slabe voule, nas po dobro volou k Anji vliče, prva za šankon se ti Nada nasmigē, šefica pa Lepo Breno zažene, cejlo družžbo gor vūžge, pa nan s ten skrbi odžene. (Kuhar - Kosi, Puconci)
5. Jajca so bila zelo okusna. Natakara je zelo v ređu, razen tega, da ima predolgo krilo. (Western Saloon, Radgonsko-Kapelske gorice)
6. Vsi popotniki potrebujejo dober začetek, da bi našli svojo pot. Jolanka pa nam je dala najboljši možni začetek. Zelo smo hvaležni za vaše gostoljubje. (Šinjar, Martjanci)
7. Tega ne pišem zaradi 20 tisoč tolarjev, ampak z namenom, ker mnogi gosti radi čitajo in pišejo v to knjigo: Naj zapišem, da v hotelu, ki ga obiskujem, niso samo prijazni, ampak tudi pošteni ljudje. (Hotel Lipa, Lendava)
8. Nemreš mimo Zvezde, ne ka bi notri odišo. (Zvezda, M. Sobota)
9. Nikjer v življenju se nisem bolje počutil, kot se počutim danes tu. (Energijske točke, Bukovniško jezero)
10. Pristrčna hvala stricu Robiju in vsem tetam, ki so skrbele za prevreto vodo, se igrale in se pogovarjale z mano, pobirale moje igrače in me niso pohodile, ko sem se plazil med mizami. (Hotel Radin, Radenci)
11. Tudi 60 let praznuje Mura, ki dobro v gospodarstvu nam gura. Bi soboška občina popejvala crk, crk, če Mura slučajno povejsila bi brk. Zato vsi kličemo zdaj: Bog živi Muro, sicer vrag vzame gospodarstvo in kulturo. (Rajh, Bakovci)
12. Decembrskega pa prepuščam vam, da si ga izberete sami.

S knjigo vtisov, ki jo imajo v Hotelu Jeruzalem v Ljutomeru, se je fotografirala prijazna in nasmejana Melita Lihtentalter, vodja recepcije.

Nekateri svojci umrlega Slavka Pertocija ne verjamejo, da je šlo za nesrečo ...

OSTE
BAKAL

I Z M O J E G A A R H I V A

X-C

Otroka pokojnega Pertocija sta marsikaj izvedela iz Pena

Ko smo pred mesecem dni v novembrskem PEN-u oz. v zgodbi »X-C« končali z izpovedjo Dragice Bratkovič o dogajanjih po smrtni njenega nekdanjega moža Slavka Pertocija, je bil predviden tudi konec omenjene zgodbe. Toda oglašili so se novi prizadeti, ki so želeli predstaviti tudi svojo verzijo dogodkov, ki so se začeli natanko pred sedmimi leti. In da bi bila celotna zgodba še popolnejša in še zlasti zaradi dejstva, ker je tokrat beseda o dveh otrocih pokojnega Pertocija, je namreč nastalo novo nadaljevanje zgodbe o Slavku Pertociju. Spomniti se kaže, da gre za dogajanje, ki se je začelo že 20. decembra leta 1995, ko je po uradnih podatkih v prometni nesreči umrl takrat 41-letni Slavko Pertoci, znani podjetnik iz Černelavcev pri Murski Soboti, a zadeva vsaj pri nekaterih njegovih svojcih in sorodnikih s tem ni bila končana. V prvem delu našega prispevka smo pisali, kaj o celotni zadevi menijo nekateri sorodniki, predvsem starši pokojnega Pertocija, ter zapisali tudi izpoved voznika osebnega avtomobila M. B., ki je povzročil nesrečo, v kateri je nesrečni Slavko umrl, posebej zanimivo pa je bilo mnenje pokojnikove soproge Dragice, ki ima sedaj drugi priimek, saj se je ponovno poročila. Sicer pa ob dejstvu, da umrlega svojca pravzaprav nikoli ne pozabiš, se v primeru pokojnega Pertocija pojavlja nekaj povsem drugega. Nekateri namreč nikakor ne verjamejo, da je Slavko Pertoci tistega zasneženega in posebej meglenega zimskega dne pred natanko sedmimi leti umrl v prometni nesreči, in zato so se odločili, da bodo skušali prek medijev »zadevi proti do dna«.

zapisal: »Včeraj okrog 16. ure se je na regionalni cesti med Križevci pri Ljutomeru in Veržejem zgodila huda prometna nesreča, v kateri je umrl še neidentificiran sopotnik v osebnem avtomobilu Ford Escort, ki ga je vozil 41-letni domačin M. B., zaposlen v 73. območnem štabu Slovenske vojske v Ljutomeru. Kot smo izvedeli od preiskovalcev med ogledom kraja tragičnega dogodka, naj bi bil voznik med vožnjo proti Veržeju, domnevno zaradi prevelike hitrosti, najprej zadel kombi, ki je stal na cesti na kraju, kjer so policisti obravnavali prometno nesrečo z materialno škodo, nakar je vozilo zletelo s ceste, tresčilo v bližnja drevesa, se odbilo in spet pristalo na vozišču. V zmečkani pločevini je takoj umrl sopotnik, po neuradnih podatkih avtoštopar, ki ga je silovito trčenje potisnilo do prtljajnika, na sprednjem sedežu pa smo opazili pištolo, ki naj bi jo imel s sabo voznik. Kot so neuradno povedali na UNZ Murska Sobota, naj bi bil slednji le lažje poškodovan, potrdili pa so, da je tragedijo povzročila neprimerna hitrost.«

Ali ste vi takrat verjeli govoricam ali pa uradni preiskavi, ki je potrdila, da je šlo zgolj za prometno nesrečo?

»Mi praktično nikoli nismo izvedeli niti o rezultatih preiskave niti o rezultatih obdukcije, ob tem pa nam ni bilo znano niti, da je povzročitelj prometne nesreče že bil obsojen in je kazen prestal. Vse to smo izvedeli šele v zadnjih dveh mesecih, ko ste o tem začeli pisati v Penu. Dragico sem sicer večkrat spraševala o tem in onem, toda ničesar mi ni povedala, tako da je bilo videti, kot da bi dejansko nekaj skrivala. Jaz sem takrat že bila polnoletna in bi mi lahko vse povedala, toda ne vem, zakaj se je to moralo skrivati.«

Sedaj sta oba polnoletna, kaj menita glede vseh takratnih govoric?

»Še vedno smo prepričani, da tukaj ni vse čisto, in na to nas med drugim še posebej opozarja takratni telefonski klic Dragičine bližnje sorodnice. Poleg tega smo očeta dobro poznali, še zlasti naša mama, in vedeli smo, da tudi ko je nekoliko več popil, nikomur ne bi dal svojega avtomobila. Ko je bil vinjen,

čeprav jo tudi sedaj pozdraviva in se tudi pogovarjamo. Torej z njo nismo v prepiru in želimo, da bi se vse skupaj tudi končalo za vse dobro. Midva s Petrom nimava nič proti Dragici in si želiva razumevanja z njo, toda tudi midva morava živeti in tistega, kar nam pripada, ne misliva kar tako pustiti.«

Logično bi bilo pričakovati, da se ne more na tri dele deliti vsaj tisto, za kar je ona po maevi smrti plačevala kredit, kot je primer z avtomobilom ipd., po drugi strani pa niste bili pripravljeni prodati vašega dela vinograda oz. vikenda, ko naj bi Dragica našla kupca?

»Mi ničesar, kar nam ne bi pripadalo, nismo niti zahtevali, temveč smo želeli samo tisto, kar je dejansko ostalo po pokojnem očetu. Če karkoli ni zajeto v zapuščino, midva tega vsekakor ne moreva niti zahtevati ali pričakovati. Glede prodaje vinograda oz. vikenda pa mi ničesar nismo vedeli, čeprav Dragica sedaj trdi, da mi tega nismo želeli prodati.«

Videti je, da ste trenutno dejansko na dveh bregovih. Ali menite, da je mogoče vse skupaj rešiti brez dodatnih zapletov in stroškov, še zlasti ob dejstvu, da je že minilo sedem let od Slavkove smrti, sedaj pa samo služijo odvetniki?

»Kot sem dejala, z bratom želiva samo tisto, kar nama pripada, enako pa želiva, da bi ostali v dobrih odnosih z Dragico, saj bi tako gotovo želel tudi naš oče, toda jasno je, da je skoraj vse premoženje, o katerem je tukaj beseda, ustvaril naš oče in zato je logično, da nama kot glavnima dedičema pripada ustrezen delež. Doslej nam je uspelo rešiti samo žago v Pečarovcih, ki je razdeljena na tri dele, toda midva nisva dobila še ničesar, a verjameva, da je vsaj tukaj vse dokončno. Žal se vse skupaj po nepotrebnem zavlačuje in ne vem, kako se bo vse skupaj končalo,« odločno pravi Tina, ki kljub začasni pokojnini po očetu težko živi.

Se huje je za Petra, ki je nezaposlen in čaka na zavodu za zaposlovanje, preživlja pa se zgolj z denarjem, ki ga lahko dobi od mame. Mama z majhno pokojnino pa težko vzdržuje vse skupaj, kajti, kot je bilo rečeno, tudi Tinina pokojnina po očetu je premajhna, da bi pokrila vse potrebe študija v Ljubljani, kjer so drago stanovanje, prehrana in vse drugo. Prva Slavkova žena Gabika, ki je bila z njim poročena 13 let, pa nam je s solznimi očmi razlagala, kako »hudo je bilo, ko mi je vzela moža in očeta dveh najinih otrok. Ob tem je imel zelo rad tudi mojo hčerko Anito, ki je bila stara ob najini poroki dve leti in se je tudi pisala po njem - Pertoci,« je dejala Gabika, ki dodaja, kako težko v zadnjih letih živi z otrokoma. Šolala in šola jih, koliko pač lahko, in tudi sama upa, da se bo vse skupaj kmalu obrnilo na bolje.

Ob koncu obiska v Lipovcih pa je hčerka pokojnega Pertocija želela še nekaj dodati!

»Posebej me boli, ko prebiram Dragičino izjavo, češ da naj tožimo povzročitelja nesreče, da bi dobili nekakšno rento. Odločno zanikam, da bi o tem kadarkoli sploh govorili. Ob tem me boli, ko Dragica trdi, kako se danes žaluje za našim očetom, kar še zdaleč ne drži,« pravi Tina.

S tem pa upamo, da je zgodba izpred sedmih let, ko je na vrhuncu moči in delovnega elana umrl Slavko Pertoci, vsaj medijsko končana. Vsekakor po tistem, kar smo slišali, bodo imela sodišča še veliko dela, saj je očitno, da niti po »sedmih letih« z nobene strani ni nobene resne pripravljenosti za spravo in dogovor ...

Pertocijeva otroka, prva žena in njena hčerka

Tudi Tina in Peter sta prepričana, »da ni vse čisto«

V dosedanem pisanju sta bila že večkrat omenjena otroka pokojnega Pertocija, in sicer Tina (25), ki je študentka ekonomije v Ljubljani, in Peter (20), sicer natakak, ki po koncu civilnega služenja vojske na zavodu za zaposlovanje čaka na zaposlitev. Oba uradno živita v veliki hiši v Lipovcih, pri mami Gabiki, ki je po hudi prometni nesreči invalidsko upokojena, z njimi pa živi tudi polsestra Anita. In dokler Tina prejema pokojnino po očetu, in sicer v času študija, a samo do 26. leta starosti, Peter nima nobenih prihodkov, kar pomeni, da življenje Pertocijevih naslednikov, kljub vsemu bogastvu, še zdaleč ni postlano z rožicami. In ker so ju še dodatno prizadele nekatere trditve njune mačehe Dragice, sta želela tudi sama predstaviti svoje videnje celotne zgodbe. Med obiskom sta sicer govorila praktično soglasno, toda bolj zgovorna je bila simpatična, a odločna Tina, ki je že pokazala nekatere »očetove lastnosti« pridnega in odločnega človeka, ki mu nič ne pride do živega.

»Bilo je zelo hudo že to, ko smo slišali, da se je zgodila nesreča in da je oče umrl. Sledile so vse možne govorice, ki so nas še posebej prizadele, posledice očetove smrti pa močno čutimo tudi danes. Ko gre za govorice, jih nihče ne more zanikati, saj se je o tem govorilo povsod, in zato si dejansko nismo mogli biti na jasnem, kaj se je dejansko dogajalo. Tudi mačeha Dragica je sprva govorila o tem, da tukaj ni vse čisto, pozneje pa je spremenila mnenje ...«

je še raje peljal. Tudi totalno vinjen je sam peljal in zato so ga policisti tudi pogosto kaznovali. Tukaj pa je videti, da se je kar tako peljal z nekom drugim, svoj novi avtomobil, ki ga je kupil na kredit, pa je dal peljati nekomu drugemu, ki ga po naših spoznanjih sploh ni poznal. Kakorkoli že, tukaj je še veliko neznank, in čeprav je za uradne organe vse že zdavnaj končano, verjameva, da bo tudi prava resnica zagledala luč sveta.«

Kako sta se z Dragico razumela pred očetovo smrtjo?

»Res je sicer, da smo pogosto šli skupaj ven in tudi pri njih sva pogosto ostajala, toda tako je moralo biti, ker je tako želel naš pokojni oče, ne pa zaradi njene dobrosrčnosti in ljubezni do naju, kot je sedaj razbrati. Vedno je namreč oče predlagal to in ono, tako da se ona temu ni mogla izogniti, in zato dejansko drži, da smo se z Dragico veliko družili.«

Zato ste torej takoj po Slavkovi smrti z njo prekinili odnose?

»Moram priznati, da nama je Dragica že po pogrebu sama povedala, da ne bi bilo lepo, če bi prekinili stike, in sama je tudi vztrajala pri tem, da ostanemo v dobrih odnosih. Tudi sama sem se strinjala s tem, enako pa tudi Peter, toda kmalu je prišlo vprašanje zapuščine in takoj se je vse spremenilo. Ona je takoj najela odvetnika, ki naj bi ji na sodišču pomagal osvojiti čim večji del kolača, katerega je bilo treba razdeliti. Midva sva menila, da se vse skupaj mora deliti na tri dele, toda ona je vztrajala, da njej pripada večina vsega, kar je oče zapustil. Tako je prišlo do splošne ohladitve odnosov in tako je tudi danes,

OVEN

(21. III. – 20. IV.)

Uspešno boste uporabili in izkoristili svoje znanje in razgledanost oziroma izobrazbo. Večja potrpežljivost, več plodnih odnosov. Malo več discipline pri nakupih in majhna finančna rezerva bosta pripomogli, da proti koncu leta ne pride do nesreče. V prvih mesecih bo potekalo življenje dokaj lagodno, pozneje pa se lahko zaplete. V drugi polovici leta boste želeli samoto in mir. Z nadrejenimi boste dobro shajali, vendar pazite, da v trenutku slabosti in zaupnosti ne boste povedali preveč. Jezo in slabo voljo odganjajte z gibanjem in rekreacijo. Zdravje bo še kar, vendar pazite na glavo, predvsem pa na zobovje. Za potovanje se lahko odločite že februarja; najbolje, da si ogledate kakšno prestolnico ali nasploh veliko mesto. V začetku leta bo ugodno za navezovanje stikov s skupinami ljudi, v drugi polovici leta pa s posamezniki. Hrano dobro prežvečite! Ogenj. Rdeče. Železo. Diamant.

BIK

(21. IV. – 21. V.)

V kritičnih trenutkih ostanite na trdnih tleh, kar bo koristno v službi in nasploh. Ne pustite, da bo imela finančna plat življenja največji vpliv na vašo usodo. Prihranki so koristni, tu in tam pa si vseeno lahko kaj privoščite, predvsem zato, ker je velika možnost, da bo v vašo mošnjo že v prvi polovici leta kapnila malo večja vsota. Začetek leta ne bo ravno spodbuden in tudi podvomili boste vase. Mogoče bo temu vzrok ne ravno rožnata finančna situacija. Čim bolj se bo januar odmikal, tem svetlejša bo vaša prihodnost. Po vsej verjetnosti se bodo stvani do poletja izboljšale. Vmes bo prišlo do pomembne, odločitve, glede katere se boste morali na hitro izjasniti. Nekaj problemov se bo pokazalo tudi zaradi tega, ker radi pomagale drugim. Najde se kdo, ki to vašo dobro lastnost poskuša izkoristiti. Verjetno imate probleme s telesno težo, kar z drugo besedo pomeni, da morate namenjati prehrani posebno in trajno pozornost.

DVOJČKA

(22. V. – 21. VI.)

Poskrbite, da vam v kritičnih trenutkih ne bo zmanjkalo moči, in potem boste lahko kar zadovoljni. Nekje boste začeli povsem na novo. Vaša varčnost vam zagotavlja mirno prihodnost, kljub vsemu kakšen pogovor o prihodnosti in finančah ne bi bil odveč. Če kje, v ljubezni bo zanesljivo sreča. Z nadrejenimi boste kar dobro shajali in tudi v službi ni treba pričakovati večjih pretresov. Previdno s sodelavci in čim manj zaupnosti. Čim več rekreacije in športa, tem manj živčnih izpadov in stresa. Še pred pomladjo se boste ozrli na prehojeno pot in poskušali urediti račune, ki so nastali na tej poti. Razumevanje prijateljev bo toliko večje, kolikor več boste k temu prispevali sami. Najbolj ugodno bo nekje sredi poletja, za večji poslovni projekt pa se odločite v prvi polovici leta. Takrat tudi izkoristite svoje komunikativne sposobnosti in izpeljite že pripravljeno načrt. Partnerju je treba prisluhniti. Rumen. Živo srebro. Sreda.

TEHTNICA

(23. IX. – 22. X.)

Idealne možnosti za napredek in razvoj so ves čas pred vami, vse pa bo odvisno od vas in vaše volje. Pomlad bo prinesla marsikaj lepega. Tudi ljubezen! Imate prav, ko razmišljate o varni prihodnosti, vendar na danes in jutri ne pozabite. Do septembra dobička ne bo. Sicer pa bo vse leto polno izzivov, ki jim boste kos ob svoji prizadevnosti, optimizmu in navdušenju. Bo veliko energije, in ko boste rešili kakšen problem, se boste energično lotili naslednjega. Pri fizičnih aktivnostih in rekreaciji so možno poškodbe, zato ne pretiravajte in pazite predvsem na padce. Načrtujte predvsem za obdobje treh mesecev. Poleti in jeseni bo boljše, če ne boste sprejemali pomembnejših odločitev. Čeprav ste močna osebnost, včasih popustite in sklenite kompromis. Besede se vedno vračajo, zato premislite, preden izrečete kaj, kar bi vam lahko škodovalo. Julija ugodno za slike s tujno.

ŠKORPIJON

(23. X. – 21. XI.)

Ste lahko močni in vplivni in ste dokaj dosledni. Poskrbite, da vam vajeti ne bodo ušle iz rok. Drugi bodo čakali vašo tolažbo in jo bodo našli, vi pa boste dobili dodatno moč. Dobre možnosti naj vas ne usvajajo, ker se bodo pojavili stroški, na katere ne boste računali. Kljub vsemu velike možnosti, da si do konca leta povečate premoženje. V prvi polovici leta strastna ljubezen, ki se bo nadaljevala. Naporno delo in veliko razmišljanja bosta rodila sadove, istočasno pa boste spoznali, komu v vašem okolju lahko zaupate in komu ne. V primeru stiske najdete sorodno dušo, ki vas bo razumela in kateri se boste lahko zaupali. Druga polovica leta bo na splošno ugodnejša od prve. Živeli boste umirjeno in sproščeno. Jeseni nekoliko manj energije in manj odpornosti, zato več počitka in vitaminov! Bo pa prijateljstvo in zaupanje bogatilo življenje. Železo. Toren. Temno rdeča in kostanjeva barva.

STRELEC

(22. XI. – 21. XII.)

Lazje dosežete vrh, kot na njem ostanete. Uspeh vam včasih skalita površnost in nedoslednost. Pogum in tveganje se bosta to leto obrestovala. Spoprijeli se boste z velikim projektom, ki bo zahteval veliko energije in kreativnosti. Naključje vas bo že spomladi pripeljalo do dobrega posla, tako da se boste finančno okreplili. Poštenost in odkritost sta vaši prednosti, vendar zahtevata previdnost. Z nadrejenimi boste dobro shajali in tudi s sodelavci ne bo velikih trenj. Poleti in jeseni je nevarnost prehitre odločitve, septembra se bo treba dokazati v službi. Med junijem in oktobrom težave v domačem okolju. Enkrat do junija se boste znašli v položaju, ko boste morali povedati tisto, kar vam leži na duši. Morali boste povedati, čeprav boste podri harmonijo v odnosih. Kjerkoli boste, povsod boste naredili dober vtis in boste privlačni. To pa je tudi kapital, s katerim boste razpolagali v tem letu, in od vas bo odvisno, kam ga boste vložili in kakšne obresti boste dobili.

Leto sonca, ljubezni in pomembnih odločitev

Veliki Pénoskop za leto 2003

RAK

(22. VI. – 22. VII.)

Poglabite se in natančno določite cilje, za katere mislite, da so najpomembnejši. Pot do dobička potem ne bo več tako ovinkasta. Dobili boste podporo, ko boste štigli slabšega. Niste zahtevni, poleg vsega pa še kar dobro obvladujete finance. Kljub vsemu pričakujte nihanja in nezanesljivost. Zvezde vam bodo naklonjene in čutili boste močan starševski nagon. V službi ne ogovarjate, raje pomagajte, kar vam bo dvojno povrnjeno. V drugi polovici leta se lahko pojavijo finančni zapleti, ki bodo posledica gradnje (v širšem smislu). Vsekakor se morate spoprijeti s črnogledostjo. O tem obstajajo številni priročniki, to pa z drugo besedo pomeni, da bo treba vzeti v roke knjigo. Sicer pa imate šarm in željo po novih doživetjih, kar vas bo morda popeljalo v daljne dežele ali neverjetne pustolovščine. Kaže, da se bo kolo sreče obrnilo vam v prid in vam ponudilo nove prilike.

LEV

(23. VII. – 22. VIII.)

Uspešno bo toliko bolj, ker se bodo nekatere stvari obrnile kar same od sebe vam v prid. Prinašate svežino in ljudje to potrebujejo. Finance obvladate, zato se lahko poskusite na novih finančnoinvesticijskih področjih. V drugi polovici leta finančna izboljšava, vendar imejte pripravljeno rezervo. Vsekakor lahko z optimizmom gledate v prihodnost. Ob tem morate izkoristiti preračunljivost in sposobnost, da prepričate tiste, ki so usodno povezani z vašim življenjem. Morda boste razmišljali o lastnem vedenju in se odločili, da ga nekoliko spremenite. Te stvari opravite do sredine maja. Izstreljena je bila Amorjeva puščica in že leti proti vam, pazite, da vas ne bo zadela nepripravljenega. Če ste samski, se zna zgoditi kaj resnega. Nekaj pomembnih slovesnosti se boste udeležili in bogve, ali ne bo katera namenjena vam. Oktober bo še posebej vitalen in ustvarjalen. April in maj bosta naporna in za zdravje ne ravno ugodna.

DEVICA

(23. VIII. – 22. IX.)

Vsak uspeh, ki ste ga doživeli, ni prišel sam od sebe. Veliko truda pa tudi nekoliko zdravja in delček družine so bili vloženi v to. Ste se pa doslej naučili, da nič ne pride samo od sebe in da je najslabše, če samo čakaš, kako se bodo zadeve razpletale. Tudi s fistimi ljudmi, ki vam niso všeč, morate sodelovati. Novo leto vas bo pričakalo dobre volje, takoj zatem pa bo že naporno. Ste potrpežljivi, trezni in preudarni in to vam bo prišlo prav. Napake drugih raje spreglejte, kakršnen koli odziv nanje vam bo samo škodil. Na službenem področju pričakujte večje napore v drugi polovici poletja, ko se bo treba dokazati in tudi razčistiti odnose z nekaterimi sodelavci. Velikega problema kljub temu ne bo, ker ste energični. Mogoče napredovanje in tudi nekaj kompromisov. Več časa preživite v naravi. V avgustu in septembru ne sprejemate odločitev, ki so povezane z družino. Jeseni pozitivne spremembe.

KOZOROG

(22. XII. – 20. I.)

Posrbske stvari so vam velikokrat pomembnejše od glavne, zato ne izkoristite vsake prilike. Včasih nerganje, včasih pa zabavnost vas bosta pripeljala do cilja, vendar bodite previdni in dvakrat obrnite tolar, preden ga daste od sebe. Osnova, da bo leto uspešno in mirno, je, da poskrbite za svojo samozavest. Sami veste, da je imate skorajda preveč, in kako uspešni ste takrat. Za začetek poskrbite, da boste dosledno izpolnjevali obveznosti. Marca in aprila bo ogromno energije. Izkoristite jo za drzne korake, ki bodo pozitivno vplivali na vašo nadaljnjo usodo. S koncem avgusta pride še posebej ugodno obdobje. Prineslo bo odlične prilike za razvoj in napredek in tudi višji prihodek. Ker radi sedite, je razgibanje skorajda nujno. Ob tem pazite na hrbtnico in sklepe. Zaradi pozitivne naravnosti se bo vrtelo okrog vas veliko ljudi. Med njimi bo nekdo, ki vas ima še rad.

VODNAR

(21. I. – 19. II.)

Vsaj prva polovica leta vam bo omogočala, da boste lahko dosegli nedosegljivo. Želja po neodvisnosti vas bo pripeljala v temne rove, vendar boste pravočasno našli luč. Finančno se vam bo leto izšlo, vendar pazite, da si še pred avgustom ne boste prisiljeni sposoditi denarja. Nekaj napora bo treba vložiti v odnose s prijatelji, ker bodo prišli v občutljivo fazo. Poslovni odnosi bodo večkrat napeti in veliko energije in znanja bo potrebno, da boste zadevo umirili. Ljubezen: ne čakajte, da pride k vam. Vi pojdite k njej. V prvi polovici leta morda konflikt z nadrejenimi, ker boste uspešni, se bodo stvari pozneje popravile. Osebo, ki vam bo grenila življenje, boste razorožili tako, da se na njeno podle poteze ne boste odzvali. Ker ste inovativni in domiselni, boste sprejeli precej novosti, skratka modernizirali se boste. V drugi polovici leta službeno ali študijsko potovanje. Zdravje na splošno dobro. Optimizem bo pomagal.

RIBI

(20. II. – 20. III.)

Če za malenkost znižate visoke cilje, to ne bo več fantazija. Dobili boste voljo in moč, da jih uresničite. Vas stil ni slab. Z dodatno prijaznostjo in spretnim komuniciranjem boste uspešno osvajali se tako nedosegljive vrhe. Na začetku leta lepa finančna injekcija, pozneje pa suša. Če ste samotni jezdec, potem to ne boste več dolgo. Na splošno se bo do junija razvil razpoloženje za resna razmerja. Pazite celo, da stvari ne boste postavili na glavo. V službenih zadevah se zanesite predvsem nase, manj na sodelavce. Vaše prizadevanje in ambicije bodo šli v drugi polovici leta nekomu na živce in vam bo želel škodovati, vendar bo doživel nasprotni učinek. Še bolj boste postali tekmovalni kot po navadi. Zaradi številnih sprememb v prvem polletju bodite pripravljene na manjše zdravstvene težave (želodec, glavobol). Ne osamite se in poslušajte svoje srce – tako boste srečno prijadrali do konca.

NAJ tatu Pomurja

Aj, aj, ajaj!

Sumim, da ima zelo malo ljudi in hkrati naših bralcev kakšen tatu.

Razlog?

1. Dopisnice z vašimi fotografijami so prihajale na naš naslov prepozno!
2. Glasovali ste SKORAJ enako.
3. Vemo, da ima kar nekaj deklet iz Prekmurja lepe tatuje, vendar jih ne želijo pokazati v javnosti! ŽAL!

Vaše dopisnice so nazorno pokazale zmagovalca. To je tatu pod črko D – K. M. iz M. Sobote.

Meč s kačo in zmaj D – K. M. iz M. Sobote

Konj

Čestitamo! Nagradenec prejme nagrado pokrovitelja v vrednosti 10.000,00 sit.

»ZLATARSTVO«
Vlado Mandič s.p.

Kacivjeva 44b, 9000 Murska Sobota
Tel.: +386 (0) 2/521 17 27

Tolažilna nagrada pa pripada črki B oz. S. Š. iz Rakičana.

Tudi njemu je pokrovitelj namenil nagrado, in sicer v vrednosti 5.000,00 sit.

Nagrajenci prejmejo potrdila po pošti.

Dopisnice, ki ste jih poslali, pa smo vrgli v boben in izbrali srečneža. To pa je Mira Majc iz Beltincev, ki prejme našo nagrado.

NAJ tatu Pomurja

V Pomurju prejema Legebitrina Oznanila polovica srednjih šol Za istospolno usmerjene in tiste, ki jih homoseksualnost zanima

Legebitrina Oznanila so brezplačni mesečni bilten Legebitre - skupine za istospolno usmerjene mlade do 26. leta, ki deluje v okviru Študentske organizacije Univerze v Ljubljani (ŠOU). Mesečnik je namenjen tudi tistim, ki jih homoseksualnost kakor koli zanima, in tistim, ki še niso prepričani o svoji spolni identiteti. Od 135 šol v Sloveniji Oznanila trenutno prejema 90 šol. Nižji delež je v Pomurju, kjer so od osmih šol nanje naročene štiri: Ekonomska šola Murska Sobota, Srednja poklicna in tehniška šola MS, Gimnazija MS ter Srednja šola za gostinstvo in turizem Radenci. Vsaj do trenutka, ko smo to pisali, pa jih niso prejemale Srednja zdravstvena šola MS, Srednja kmetijska šola Rakičan, Dvojezična srednja šola Lendava in Gimnazija Franca Miklošiča Ljutomer.

Preverili smo, zakaj jih Ljutomerska gimnazija ne prejema. Tamkajšnja knjižničarka Veronika

Dijakinje gimnazije MS predlagajo, da bi spolno vzgojo uvedli tudi v srednjih šolah.

Prijol je povedala, da je naročilo na Oznanila z dopisom preklicala pred letom dni. Pred tem so jih eno leto dobivali in jih imeli na spodnji polici med revijami, vendar po njenih besedah med dijakinjami ni bilo zanimanja. »Gotovo je kdo pogledal, ampak tako poglobljeno, da bi hotel kaj več, pa ne. Pri seminarjskih nalogah iz sociologije in psihologije je bilo zanimanje tudi za homoseksualnost. Letos ni bilo takšnih seminarjskih, prej pa. To zelo niha, včasih je, včasih ni, različno od generacije do generacije.« Zagotovila je še: »Če bi se pojavil interes, bi vsekakor stopila v stik s ŠOU-om in jih naročila.«

Ali je interes, smo se skušali prepričati med

Martin se o spolnosti in homoseksualnosti s profesorji ne bi pogovarjal.

Dijaki pravijo, da se o spolnosti na splošno v šoli skorajda ne pogovarjajo, kar je najbrž tudi vzrok, da se tudi o homoseksualnosti med poukom ne pogovarjajo skoraj nikoli. Prav pogovori o spolnosti bi najbrž lahko odprli tudi temo istospolne usmerjenosti kot ene od razsežnosti človekove seksualnosti. Pri predmetih, ki obravnavajo predsodke in diskriminacijo ter s tem povezane krivice v današnji in pretekli družbi, pa homoseksualnost tako ali tako omenijo, si mislimo. Pa je tako?

O tem, koliko se o spolnosti in homoseksualnosti pogovarjajo v šoli, smo povprašali srednješolce, še prej pa smo se pri njih pozanimali, kaj menijo o Legebitrinih Oznanilih - seveda z njimi v roki, saj so jih vsi prvič videli.

Pred srednješolskim centrom smo ujeli skupino dijakinj drugega letnika gimnazije MS, ki so odgovarjale kar skupaj. Prepričljivo enoglasno so začele, da se jim zdi v redu, da so Oznanila v šolski knjižnici. Same niso vedele, da ta bilten obstaja, zdaj, ko vedo, pa ga bodo »vajda pogledale«, češ saj je to izobraževanje. Koliko pa se sicer v šoli pogovarjajo o spolnosti? »Mi med sabo veliko, med poukom pa nič.« Nazadnje so se menda v sedmem razredu, pri spolni vzgoji, ki bi jo rade volje imele še naprej v srednji šoli. Tudi o spolnosti in homoseksualnosti med poukom ne govorijo, drugače pa. »To naj bi bila na naši šoli med učitelji tabu tema,« je dodala ena. Druga jo je dopolnila: »Lahko bi govorili, da bi se seznanili.« Prva pa nadaljevala: »Pa ne to; zdaj velja, da je tabu, v bistvu pa ni, saj je spolnost stvar vsakega posameznika, tako da bi se morali o tem pogovarjati malo več, samo se ne.« »Tudi pri sociologiji in psihologiji se nič ne pogovarjamo o homoseksualnosti, pa bi se verjetno morali,« je dodala tretja. Vse mislijo, da bi bilo manj predsodkov do istospolno usmerjenih, če bi učitelji več govorili o homoseksualnosti: »Samo ... tako se zdi, kot da bi bili malo proti, tako da niti ne razpravljamo preveč o tem.« Povedale so, da poznajo vsaj dva istospolno usmerjena, ena do njih pa je dodala: »Lahko bi se na šoli več pogovarjali, ker jih je precej istospolno usmerjenih, gotovo več kot dva. Pa precej je takih, ki so do njih agresivni.«

Po zgovornih gimnazijkah smo za mnenje povprašali še redkobesednega Martina Predana, dijaka soboškega srednješolskega centra. Martin pravi, da je v redu, da so Oznanila na policah, vendar sam zanje še ni slišal. Pa jih bo zdaj kdaj prelistal? »Ne. Saj so za istospolno usmerjene,« se je začudil. Vseeno bi se mu zdelo narobe, da bi jih knjižničarka prepovedala, saj jih tisti, ki jih to zanima, »lahko berejo«. Pravi, da se z učitelji ne pogovarjajo o spolnosti in homoseksualnosti, kar se mu na splošno ne zdi narobe. »Katero zanima, naj se pogovarjajo,« je povedal. Dodal je še, da ni prepričan, da bi s pogovorom dosegli, da bi bilo manj predsodkov na osnovi spolne usmerjenosti: »Verjetno ne, mogoče pa več.«

Daša Kardoš iz prvega letnika Ekonomske gimnazije M. Sobota je o Oznanilih povedala: »Dobro je, da imajo to, samo bolj bi morali razglasiti - da bi vsi vedeli, da obstaja. Veliko ljudi ne ve za to, jaz sem zdaj prvič slišala. Tisti, ki jih to zanima, bi zagotovo brali,« je izrazil prepričanje. Na koncu je smeje še dodala: »Tako jutri jih grem pogledat v knjižnico.« Po listanju biltena na ulici se ji je zdel zanimiv in je ne bo sram pogledati izvoda v knjižnici. Potem nas je še zanimalo, ali se v šoli pogovarjajo o spolnosti. »Ja. Pa ne ravno veliko. Bolj smo se v osnovni šoli pri biologiji, razredni uri, zdaj ne več toliko.« Kaj pa homoseksualnost, so jo kdaj omenili in v kakšnem smislu? »Ne z dobre in ne s slabe strani. Kdaj ... pa se ne spominim,« je dejala po dolgem razmisleku.

Položaj istospolno usmerjenih mladih v srednjih šolah

V učnem načrtu je premalo homoseksualnih vsebin, treba pa je izobraziti predvsem pedagoške delavce, so ugotovili gostje in polna dvorana obiskovalcev na okrogli mizi z zgornjim naslovom, ki je bila ob koncu meseca sociale ŠOU-a (novembra) na Fakulteti za družbene vede (FDV) v Ljubljani.

Moderator dr. Bogdan Lešnik se je na začetku spomnil objave prirejene pesmi naših evrovizijk Sester Samo ljubezen. Zaradi objave diskriminatorne priredbe Samo bolezen v reviji Delo Maturant/ka je pretrgal prijateljske vezi z urednikom te revije, saj tisti, ki ga žalijo, ne morejo biti njegovi prijatelji, je pojasnil. Homoseksualne teme pa bi po njegovem lahko obravnavali pri predmetih, ki vsebujejo socialne teme, in »tam, kjer bi se dalo razpravljati o gibanjih, preganjanju. V literaturi in umetnosti pa je delež istospolne usmerjenosti očiten.«

Nadaljevala sta predstavnik Legebitre Jasna Magič in Miha Lobnik, ki je tudi član Iglya. Jasna Magič je predstavila delovanje Legebitre in projekt letošnjega šolskega leta - pridobiti čimveč naročnikov Oznanila med srednjimi šolami ter anketirati ljubljanske srednješolce, da bodo dijakinje ocenile odnos profesorjev do homoseksualnosti (kdaj in kako omenijo to temo). Da se je na Oznanila naročilo 90 od 135 srednjih šol, se ji zdi uspeh, povzetek rezultatov anket in analizo učnih vsebin (učbenikov) pa bodo predstavili ob koncu projekta.

Miha Lobnik je omenil primer dijakinje, ki je uspešno napisala maturitetno nalogo z lezbično vsebino, kasneje pa imela pri drugem predmetu velike težave. Legebitra kot nevladna organizacija, ki jo sestavljajo prostovoljci, se je najprej obrnila na državne institucije, izvršno

oblast, ker je homoseksualnost tema, ki se ne tiče le učnih vsebin, ampak tudi aktivnega vzdrževanja enakopravnosti. To okroglo mizo pa so priredili, da bi to temo vzelo resno čim več ljudi. Izobraževanje učiteljev se mu zdi dober začetek za izboljšanje vzdušja v šolah.

Vrhovnik Sraka z Ministrstva za šolstvo, znanost in šport je pojasnil, da na Ministrstvu ne morejo narediti veliko, saj ne morejo z okroglo zapovedati, katere teme naj se obravnavajo, v predmetnik pa tudi ne morejo »strpati, ker je te teme težko dati v teste«. Zdi pa se mu primerno, »da šartamo pri učiteljih, da oni začnejo razmišljati«, je potrdil predlog preostalih sodelujočih na okrogli mizi. Težave omenjene dijakinje pa je označil za jasen primer, ko bi inspekcija morala ukrepati, saj je šola dolžna štiti dijake, ne glede na njihove kakršne koli lastnosti in pred kakršno koli obliko izkoriščanja.

Na okroglo mizo so bili povabljeni tudi dijaki in učitelji, tako je neka psihologinja povedala, da so se že na fakulteti o homoseksualnosti premalo pogovarjali in bi morali tovrstne vsebine vključiti v andragoške predmete in o njih poučiti prihodnje učitelje. Knjižničarka FDV je omenila vlogo staršev, da se torej tudi staršem, ne le učiteljem predstavi homoseksualnost, da bodo lažje sprejemali svoje otroke. Nekdanji dijak murskosoboške gimnazije pa je ponazoril potek izobraževanja o homoseksualnosti na njihovi šoli: »Imeli smo zelo odprto učiteljico slovenščine, ki je zdaj že v pokoju, in tako so pri drugih predmetih rekli: O homoseksualnosti pa ste že itak slišali pri slovenščini. In tema je bila končana.«

Vaša čustva

Dragi moj K.!

Spet sva bila skupaj, ti in jaz. Veselil sem se srečanja s tabo, tvojih pogledov, ki so namenjeni samo meni. Želim si tvoji besedi, ki me nežno božajo. Včasih tudi dotikov, povsem naključnih, a jih čutim še dolgo po tem, ko tvoja roka izgine drugam. Rada sem v tvoji družbi, čeprav še danes ne vem, ali tudi ti čutiš podobno. Včasih se mi zdi, da se z vsem srcem posvečaš samo meni, da govoriš meni in misliš name. So pa trenutki in dnevi, ko me sploh ne opaziš. Velikokrat se srečava, ampak nikoli ne zberem poguma, da bi ti povedala, kaj čutim do tebe in koliko mi pomeniš. Zbiram pogum! Pa se bojim. Malo se bojim, da bi rekel, da ti do mene ne čutiš enako, kot jaz do tebe. Še bolj pa, da bi mi rekel, da čutiva isto. Ne vem, kaj bi naredila. Zato je včasih najbolje, da med nama tli neizrečena ljubezen, da te ljubim in da za to nihče ne ve.

Monika

Vaše pesmi

Vzel si vse

Vzel si mi vse,
vzel si moje srce,
vzel si vse vesele dni.
Vzel si ljubezen,
ki je več ni.

Mateja

Čutim isto

Mislil si boš,
da te sploh nisem ljubila, tako rekoč,
da vse je bila le nepopisna moč.
Še vedno te imam rada,
a nočem spet ostati sama,
nisem ti hotela storiti žalega.
Le resnico sem hotela izvedeti,
vse pa se je odvrtelo v drugačni smeri.
Nimam sreče v tej ljubezni,
vsi me hočejo zмести,
a verjemi meni in v srcu mojem ostani.

Simona C.

Upaj z menoj

Sprosti se, pusti srce,
predaj se vetru,
poleti do zvezd.
Podaj mi roko,
upaj z menoj,
pusti mi, da te ljubim,
pa čeprav samo še jutri.

M. P.

Moj dom

V peči ogenj prasketaja,
plamen s plamenom se igra,
siv dim se v oblake vali,
dokaz, da nekdo tukaj živi.
To je moj dom, to je moja
topla, domača hiša.
Našo hišo kuža straži,
saj na mene in dom pazi.

Sonja Štefko

Na Vestnik nam pošljite kakšne zanimive fotografije z vaših »žurov«, zabav, koncertov in trenutkov, ko ste se imeli lepo. Radi bi objavili nekaj vaših najbolj norih trenutkov mladosti. Veseli pa bomo vseh vaših pripomb, mnenj, pisem o vaših čustvih ter vsega, kar vam leži na duši. Pišite nam o tem, kar se vam dogaja, pa bi morali tudi drugi za to vedeti. Napišite nam tudi, kaj želite, da bi se vam dogajalo. Naš naslov je: Vestnik, Podjetje za informiranje, Ulica arhitekta Novaka 13, 9000 Murska Sobota, ali po elektronski pošti: Nasceni@hotmail.com. Rubriko uredila: A. Nana Rituper Rodež

Januar

Februar

Marec

April

Maj

Junij

120 na cesto

Kmalu po novoletnih praznikih, četrti delovni dan, so 120 Murinim delavcem izročili sklepe o trajnih presežkih. Ukrep je bil sicer pričakovani, vseeno pa boleč – navsezadnje tudi za pokrajino. Seznam oziroma listo presežnih delavcev je naredil računalnik. Po eni strani prav, ker je računalnik nepristranski, po drugi strani pa tudi ne, ker računalnik vsega ne ve, zato je na listo uvrstil tudi takšne, ki po zakonski plati ne morejo na cesto. Ti so doživeli šok, vendar se bodo pritožili in tožbo dobili. Namesto njih bo dobil pismo nekdo drug, za katerega bo odpoved še večji šok...

V. Polana v Državnem zboru

Zapletli s polanskim županom in tamkajšnjim občinskim svetom se približujejo vrelišču. Sredi meseca je začel Državni zbor R Slovenije na izredni seji obravnavati predlog za odpoklic obeh. Župan vali vso krivdo na občinski svet, tam pa pravijo, da je vsega kriv župan. Zaenkrat država še ne ve, kako bi presekala ta gordijski vozel, ki se je začel pojavljati tudi že na osrednji TV.

Argentinec v Muri

Nogometiši Mure so dobili okrepitev, ki bi znala kaj pomeniti. Starejšim ljubiteljem nogometa so ostali v spominu argentinski in brazilski žogobrcarji Didi, Vava, Pele ali nekoliko mlajši Maradona. Zvezde, o katerih se lahko samo sanja. Zdaj je prišla ena takšna v Fazanerijo, Diego Romero, 26-letni nogometaš, je doslej igral (odigral 150 tekem) pri Independientu, prvotnega iz Buenos Airesa. Se bo iz južnoameriške nogometne moke spelal dober prekmurski kruh?

Prlekinja na Harvard

Začetki so dokaj spodbudni: drugo mesto za najboljšega športnika občine Ljutomer, tretja najboljša mlada atletinja Slovenije, peta najboljša športnica Pomurja itd. Gre za mlado, šestnajstletno dijakinjo Karmen Grnjak, doma iz Grlave, ki je postala v kratkem času uspešna in obetajoča atletinja. Ko je preskočila 172 cm, je dosegla normo za sodelovanje na svetovnem prvenstvu. Opazili so jo strokovnjaki iz Amerike in ji poslali vabilo za šolanje v Bostonu, pozneje pa bi lahko študirala na harvardski univerzi...

Nova stara ideja

»Dozorel je čas za odločitev, ali projekt Rimska čarda uresničimo ali opustimo,« je dramatično izjavil na razgrnitvi idejne zasnove novega zdravilišča pri M. Soboti Danilo Krapec, direktor regionalne razvojne direkcije Mura. Že vojska je v začetku osemdesetih let ugotovila, da tamkajšnja voda zdravi psorizao, tudi gostje oziroma koristniki storitev zdravilišča so tako rekoč zagotovljeni. Projektni tim, sestavljen za »zagon« novega zdravilišča, zna in ima vizijo, kaj je potrebno, da bi zrasel pri Rimski čardi najsodobnejši evropski center za zdravljenje psorizae. Le enega ne ve: kje najti 30 milijonov evrov...

Leta 2017!?

Območna gospodarska zbornica za Pomurje je sklicala sestanek (na pobudo radenskega župana), na katerem je predstavnik Ministrstva za promet navzoče seznanil z uresničevanjem dogovora o avtocestnem programu v Pomurju. Povedal je, da če bo denar, se bomo leta 2010 vozili po avtocesti. Trenutno se dela drugje. Naši so rekli, da so naši poslanci v Ljubljani premalo glasni. Neki »naš« je rekel, da ima informacijo, da se bo cesta zgodila 2017. »Naša« Pozsončeva in beltiški župan Kavaš sta se na sestanku sprla in tudi na ta način pokazala, da so »naši« za vse skupaj krivi najmanj toliko kot oni v Ljubljani.

Prva transplantacija

V soboški bolnišnici so opravili prvi transplantacijski poseg. Strokovnjaki so pacientu z možgansko krvavitvijo, ki ni imel možnosti za nadaljnje življenje, odvzeli jetra, srce, pljuca in obe ledvici. Že v naslednjih dneh so organe uspešno presadili drugim pacientom. V soboški bolnišnici so letos uspešno začeli s posegi na področju žilne kirurgije. Pacienti iz Pomurja so na te posege v Mariboru ali Ljubljani čakali do dve leti.

Sojenje heroinski mafiji

Začel se je proces proti skupini (v njej je največ Radgončanov in okoličanov), ki je tihotapila pol tone heroina. Skupina je bila mednarodno povezana in je skrbela, da je mamilo, ki je bilo prevzeto v Sarajevu, prispelo na naslove na Češkem, Nizozemskem in v Angliji. Že pred sojenjem skupina ni več tako monolitna, kot je bila v času delovanja. Branijo se na različne načine in se med seboj tudi obtožujejo.

Pobegla zločinca

V času, ko so navadni smrtniki v Soboti gledali akcijske filme, se je takšna zgodba v resnici dogajala le nekaj metrov v stran. Plačani morilec Janka Makoterja Bojan Žalik in morilec iz begunskega centra Vidonci Fariborz Shahi sta prežagala rešetke svoje sobe v prvem nadstropju v soboških zaporih in se odpravila zlati svobodi naproti. Takoj zjutraj so ju začeli iskati vsepovsod, gospoda pa sta se, normalno, z avtobusom odpeljala v Lendavo. V akciji, v kateri je sodelovalo 168 policistov, so oba begunca ujeli med spanjem v Lendavskih Goricah.

Droga – smrt

Pomurski policisti so obelodanili nekaj podatkov o uživanju mamil v lanskem letu. Med 3238 kaznivimi dejanji v Pomurju je bilo kar 217 ovadb, povezanih z drogo. Leto poprej je bilo takih primerov le 80. Morda je rahlo pomirjajoče dejstvo, da se lani število uživalcev prepovedanih drog ni bistveno povečalo, po ostrilo se je le njihovo delo pri odkrivanju. Najbolj žalostno je, da je v Pomurju lani umrlo pet mladih zaradi uživanja drog, vsi zaradi prevelike količine heroina.

Dolga vas in minister

Tovornjakarji so spet zaprli mejni prehod Dolga vas. Skorajda bi se lahko strinjali, da vladajo na tem mejnem prehodu, če že ne nečloveške, pa zanesljivo nevzdržne razmere. Takšnega čakanja verjetno ni več na nobenem evropskem mejnem prehodu. Šoferji so državno delegacijo čakali več kot 24 ur. Vmes je minister za promet dal izjavo po TV, v kateri se sploh ni mogel spomniti, za kateri meddržavni prehod gre.

80 let dr. Smeja

Rodil se je 15. februarja 1922 v Bogojini, kjer je pozneje hodil v ljudsko šolo, nato nadaljeval na soboški gimnaziji in prišel na medicinsko fakulteto v Ljubljani, vendar se je čez čas odločil za bogoslovje, spet za kratek čas, saj je prišlo leto 1941. V duhovnika je bil posvečen 1944. v Sombotelu. Papež Janez Pavel II. ga leta 1983 imenuje za pomožnega škofa v Mariboru. To je skica za življenjsko pot prvega prekmurskega škofa dr. Jožefa Smeja, ki že ima svoje mesto v (najmanj) prekmurski zgodovini.

Benkova dediščina

Erna Benko in Edita Toplak (soproga sina industrijalca Benka in njena hčerka), ki sta lastnici poslovne zgradbe v Lendavski ulici, zahtevata od podjetja Pomurka Mesna industrija nadomestilo zaradi nezmožnosti uporabe stavbe v lastne namene. Stavbo sta dobili vrnjeno leta 1991 z uveljavitvijo zakona o denacionalizaciji. Šlo naj bi za 175 milijonov tolarjev neplačane najemnine. Soboško okrožno sodišče je poskušalo doseči poravnavo, vendar sta obe stranki vztrajali pri svojih navedbah, zato je sodišče obravnavo preložilo za nedoločen čas.

Osmi prehod

Predsednika Slovenije in Madžarske, Milan Kučan in dr. Ferenc Madl, sta odprla mednarodni prehod Čepinci - Verica. To je že sedmi cestni prehod med državama. Po desetih letih je tako tudi ta del slovenskega Porabja povezan z matico. Po otvoritveni slovesnosti sta se predsednika podala na pogovore za zaprtimi vrati v hotelu Ajda v M. Toplicah, nato sta vrata odprla in bila na voljo tudi novinarjem.

Dr. Grmič častni občan

V občini Sv. Jurij ob Ščavnici so proslavili že osmi občinski praznik in ga naredili na moč slovesnega. Na slovesni seji je župan Slavko Mihalič najprej pregledal uspehe s področja infrastrukture, stanovanj, šole itd., nato pa povedal, da je pri vrstnem redu potrebna strpnost. Potem so podelili plakete, nato pa podelili častno občanstvo. Častni občan je postal mariborski naslovni škof in rojak iz Dragotincev dr. Vekoslav Grmič, ki bo kmalu praznoval 80-letnico. Marsikdo ob vsem njegovem pozitivnem delu ne ve, da je spoštovani gospod izdal prek 1200 knjižnih enot.

Občin ne bo

Kot kaže, so bili predlogi za nove občine, ki so jih iz Pomurja podale krajevne skupnosti Bogojina, Mala Nedelja in Pertoča, po mnenju ustavnega sodišča, utemeljeno in v skladu z ustavo zavrjeni. Po vsej verjetnosti je s tem zgodba o novih pomurskih občinah končana. Preostane jim le še zadnja instanca – pritožba na evropsko sodišče.

Slavnost in škandalček

V Apačah so končali eno največjih investicij v zadnjem času v občini G. Radgona. Po dvajsetih letih načrtovanja in treh letih gradnje so končno odprli šolo. 223 učencev bo ustrezno oskrbovalo in poučevalo 30 zaposlenih. Vse skupaj je stalo 700 milijonov SIT, največ pa je »potegnilo« domače podjetje Eudesign s celotno notranjo opremo. Ko je že kazalo, da bo slovesnost s številnimi podelitvami diplom, zahvalnih listin in plaket uspešno končana, je nenarčrtovano stopil pred mikrofona Milan Kurbus, direktor podjetja Čistol iz Radgone, in direktorici celjskega grad. podjetja Ingrad zabrusil, da podizvajalcem (v glavnem domačim) niso plačali opravljenega dela. Metoda morda ni najbolj primerna, je pa vsekakor precej učinkovita in si jo velja zapomniti.

Kolesarski uspeh

V Jevički na Češkem je bila druga najprestižnejša evropska kolesarska dirka mlajših mladincev. Sodelovala je tudi slovenska ekipa, ki jo vodita brata Titan iz KK Tropovci, v njej pa vozi član tega kluba Simon Špilak, ki se je še posebej izkazal. Z odlično vožnjo je v štirih etapah trikrat zmagal in s tem (seveda ob dobri vožnji preostalih) bistveno pripomogel k zmagi celotne reprezentance. Povejmo, da je dirka v Jevički izredno zahtevna in naporna in da doslej še nikomur ni uspelo v štirih etapah trikrat zmagati.

Epilog žalostne zgodbe

Višje sodišče Maribor je po tehtanju vseh dejstev v celoti potrdilo sodbo okrajnega sodišča v Murski Soboti, ki je lanskega novembra izreklo kazni za vse vpletene v umor podjetnika Janka Makoterja. Tako je bila potrjena tudi najvišja možna kazen – 30 let – za Milico Makoter. Obstaja še možnost pritožbe na Vrhovno sodišče.

Prleške dobrote

V primerjavi z lanskim letom smo opazili napredek v kakovosti, saj so bili letos izdelki na visoki kakovostni ravni. Takšno je bilo sporočilo komisije Društva za zaščito prleških dobrot, ki je že tretje leto ocenjevala prleško tunko. Najbolj se je izkazal gospod Štingl oziroma njegova tunka z Mlatjega Vrha. Najpogostejši napaki (da bodo bolj pazili): meso preveč pečeno in s tem presuho, zaseka premeška ali predrobno mleto in zato tekoča. Pričakujejo lahko, da bo ministrstvo že letos dodelilo prleški tunki geografsko zaščito.

MLade na cesto

V torek dopoldne, v začetku meseca, so v spremstvu policije, sodnega izvršitelja in ključavničarja praznili prostore Mladinskega centra Prlekija v Ljutomeru. Posel so opravili na zahtevo SKZ Kmetovalec, ker mladi najemnika menda niso plačevali najemnine. Mladi sicer pravijo, da so najemnino poravnali.

Vivat v stečaj

Za družbo Hotel Vivat, d. o. o., ki so ga v začetku lanskega leta odprli z velikim pompom, so uvedli stečajni postopek. Prezadolžen je bil, saj so znašale obveznosti 20,6 milijona tolarjev, sam, s terjatvami vred, pa je bil vreden okoli 3 milijone tolarjev. Hotel je bil namenjen socialnemu varstvu starejših. Ker se hotelske zmogljivosti niso zapolnile do števila, ki bi zagotavljalo ekonomsko ceno, so se lastniki odločili za stečaj. Tako so si morali gostje – varovanci, ki so računali na drage, vendar kakovostne storitve v moravskem hotelu, poiskati nov dom.

Bučkovske terme rešene?

Po nekajmesečnem usklajevanju interesov in iskanju kompromisov so predsednik krajevne skupnosti Mala Nedelja Vilko Vajda, direktor Segrapa Milan Blagovič in ljutomerski župan Jožef Špindler pri notarju podpisali pogodbo o nakupu zemljišča in razvoju kopališča Bioterme. Po sedemletnem iskanju rešitev se tako kažejo za moravsko kopališče v Slovenskih goricah lepši časi. Družba Segrap ima velike načrte, in če bo uspela, se bo spremenila cela dolina.

29. Vestnikov vlak

Tokrat je Vestnik odpeljal svoje bralce v Poreč in njegovo okolico. Pot je bila dolga, zato je bil tudi odhod tako zgodnji. Že ob treh zjutraj je vlak zapiskal s soboške postaje. 550 bralcev se je tako že zjutraj znašlo na že-

lezniški postaji Koper, nato pa so jih z avtobusi prepeljali v Umag, Novigrad, Poreč in Rovinj. Potniki so bili na vlaku oziroma na nogah skoraj 24 ur, vendar ni bilo nobenega, ki bi rekel, da mu je žal in da nikoli več ne bo šel na kaj takega. Uradna zdravnica dr. Pečičeva ni imela dela.

Dogodki, ki (ni)so v letu 2002

Julij

Avgust

September

Oktober

November

December

Kandidatka se predstavi

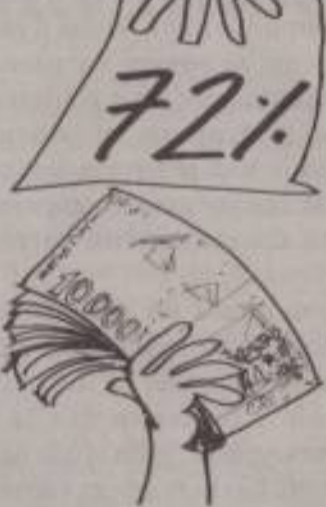
Na svoji poti po državi se je v soboški grajski dvorani ustavila kandidatka za predsednico države Barbara Brezigar. V dobri uri in pol je predstavila svoje življenje, delo in pogled na svet. Je mati dveh otrok, mož je inženir. V zadnjem času raje pije več čaja kot kave, sebe pa je označila kot dobro kuharico: najraje kuha takrat, ko ima obiske. Za zelo resen problem pri nas je označila korupcijo. Njen cilj je varna in udobna država, sama pa bi morala biti zgled preostalim državljanom.

Vpreči močvirnike!

V okviru dvodnevne delovnega obiska v Sloveniji se je v Pomurju mudil Eneko Landabur, generalni direktor evropske komisije za širitve. Eneko je obiskal Ljutomer, se ustavil v Moravskih Toplicah in se nato v Izobraževalnem centru Rakičan ločeno pogovarjal s predstavniki kmetov in pomurskimi župani. Na splošno ni veliko obljubljal. Kmetom je povedal, da bodo pogajanja zelo težka. Županom pa je povedal zanimivo zadevo, ki bi jo veljalo uresničiti: V Ljubljani imate dobre ljudi, treba jih je vpreči, da bodo delali za vas!

Grozljivka v živo

V Ižakovcih ranjene tri osebe (od katerih je pozneje ena umrla), nato še eno truplo v M. Soboti. To je začetek konca grozljive zgodbe, ki se je dogajala tisto noč na relaciji Ižakovci-M. Soboti-Dokležovje. Gre za dve osemnajstletnici, ki ju je pokončal Robert Rauter. Preiskovalci so ga pozneje brez upiranja aretirali v Dokležovju. Zanimivo, da ga je kakšne tri ure prej po naključju ustavila patrolja policijske postaje G. Petrovci in naredila preizkus alkoholiziranosti.

Univerza prihaja

Po večletnih prizadevanjih bo Murska Sobotica končno le dobila nov objekt za zbiranje živalskih odpadkov. Ob noršinski cesti so začeli z gradnjo prostorov za patologijo in zbiralnico kadavrov, nato pa pride na vrsto še laboratorij. Nosilec gradnje je Univerza v Ljubljani, kamor spada nacionalni veterinarski inštitut. Z dograditvijo novih prostorov bodo zagotovljeni vsi pogoji za prenos znanstvenoraziskovalnega dela v prakso, kjer bo potekal tudi del študijskega programa Veterinarske fakultete.

174-centimetrski som

Jože Kotnik iz Lokavec je ujel v Radehovskem jezeru skoraj dva metra dolgega soma, teškega 31 kg. Nesrečna ura (za soma, seveda) je bila malo po polnoči. Orjaka ni mogel izvleči sam, ampak mu je pomagal prijatelj Boštjan. Jože si ni mogel pomagati, zato se je odločil, da bo delil srečo s svojo izbranko. Poklical jo je in ona se je odzvala ter takoj prihitela na mesto dejanja.

Dr. Rode v Turnišču

Letošnji praznik Marijinega vnebovzetja v Turnišču, ki so ga raztegnili na štiri dni različnih aktivnosti, je počastil tudi nadškof in metropolit dr. Franc Rode. V pogovoru z mladimi je med drugim povedal, da na prvo mesto postavlja zdravo pamet, premislek in šele nato srce. Če se odločaš na osnovi preudarnega razmišljanja, si prihraniš razočaranje. Glavno romarsko slovesnost je vodil upokojeni beograjski nadškof dr. Franc Perko. Turnišče je v štirih dneh obiskalo več tisoč ljudi.

110 let slovenščine

S slovesnim mimohodom okrog 250 gasilcev iz bližnje in daljne okolice se je začela v Veržejah osrednja proslava ob 110-letnici poveljevanja v slovenščini. Veržejci so že leta 1890 ustanovili Slovensko bralno društvo. Dve leti pozneje pa so na občnem zboru gasilskega društva izvolili povsem slovensko vodstvo in opustili poveljevanje v nemškem jeziku. Tako so se energično postavili na stran slovenskega jezika, je bilo povedano na proslavi, na kateri je bil slavnostni govornik Borut Pahor.

Terme Ptuj »naše«!

V konferenčni sobi Term Ptuj so slovesno podpisali pogodbo o prodaji oziroma nakupu 72-odstotnega deleža tega kopališča. Prodajalec je bil Kmetijski kombinat Ptuj, ki se bo bolj usmeril v razvoj praiščereje in vinarstva. Terme so prevzele M. Toplice, ki s tem uresničujejo strategijo združevanja zdravilišč SV Slovenije pod imenom Panonske terme.

Afera s soboškimi Romi

Njega dni se je, meni nič tebi nič, v soboške provizorije naselila romska družina. Ker bodo stavbo v ulici Staneta Rozmana rušili in gradili novo, je mestna občina M. Sobotica kupila v Prosenjakovcih, ki so v moravskotopliški občini, starejšo hišo in tja preselila Rome. Bralec že ve, v čem je zdaj problem in kdo se v tem trenutku, blago rečeno, nelagodno počuti. Problem, kot govorijo, je tudi v tem, da mora nekdo za šestdeset tisočakov garati ves mesec, drugi pa vse dobi brez dela.

Alarm za PIŠK

Če se kaj ne bo spremenilo, se zna zgoditi, da bodo morali zapreti pokrajinsko in študijsko knjižnico. Predvsem gre za zbiranje finančnih sredstev za novo stavbo, vprašanje pa je funkcioniranje knjižnice in njen obstoj na ta položaj, so se zbrali v Salonu Murske republike pomurski književniki in v podporo knjižnici in tam zaposlenim uprizorili protestno branje.

Naj domačija

Pa jo imamo. Pokazalo se je, da je izbor naj domačije ena najbolj atraktivnih in v Pomurju že uveljavljenih akcij Vestnika. Tokrat so si častitljivi naslov priborili na domačiji Žnidaričevih v Črešnjecih pri Radgoni. Vse je bilo polno pa še vsi domačini so prišli, ki so sodelovali v letošnji akciji. Slovesne razglasitve se je udeležil tudi sam minister za kmetijstvo Franc But in pozdravil večtisočglavo množico.

Od kleti do kleti

V pričakovanju letošnje trgateve je pripravila slovenska vinska kraljica Tjaša Korosa zanimivo potepanje po osrčju Ljutomersko-Ormoških gor. Štiristo udeležencev pohoda se je »potevalo« od kleti do kleti in jih tako obiskalo kar petindvajset. Kraljica se je vozila s kočijo, spremljali pa so jo vitezi vina in šampanjca.

Kmetje v Ljubljani

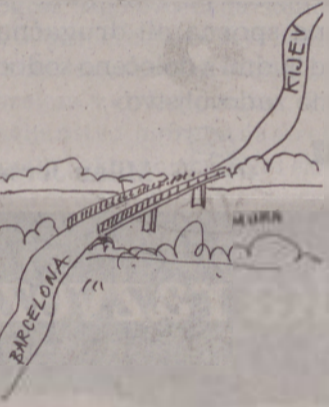
Pod parolo Ni prihodnosti brez kmetijstva je potekal v slovenski prestolnici največji shod slovenskih kmetov v samostojni Sloveniji. Pred poslopjem slovenskega parlamenta se je zbralo kakšnih 6 tisoč kmetov in njihovih simpatizerjev. Opozorili so na številne težave in na negotovo prihodnost, ki jih čaka ob vstopu v EU. Prišli so, ker imajo radi to zemljo in jo želijo še naprej obdelovati. Tudi njihovi otroci in otroci njihovih otrok. Vlada mora narediti svoje prej, kot bo prepoznal!

Radgona 5, Čepinci »cvek«

Posebna komisija, ki je ocenjevala slovenske mejne prehode, je v Gornji Radgoni podala poročilo in rezultate. Obiskala je 45 mejnih prehodov in pri tem v treh dneh naredila 2000 km. Zadeva je resna, saj je bil na razglasitvi tudi minister Rado Bohinc. Takole: Radgona najboljša. Skrbijo za okolico, dober dostop do servisov, na splošno odlični vtis. Čepinci: Nova stavba, okolica pa ni urejena. Do prehoda 2 km makadamske ceste. Skratka, nezadostno.

120 let

V prenovljeni Kongresni dvorani hotela Radin so proslavili 120 let zdravilišča Radenci. Radenci so dosegali na svoji poti razvoja - začelo se je z enajstimi posteljami - številne vzpone in padce. Vrhunec so morda dosegli leta 1980, ko je imelo zdravilišče rekord v številu gostov. 167.484 domačih in tujih zdravja in sprostitve željnih gostov je takrat napolnilo hotelske zmogljivosti. Med gosti proslave ni bilo zaslediti zadnjega »pravega« direktorja Radenske Alojza Behka.

Končno mostovi

Dan za zgodovino. Čez Muro in njene rokave med Petanjci in Radenci so obnovili ali na novo zgradili 250 metrov mostov in po njih je 19. oktobra stekel promet. Menda je bil ta odsek na relaciji Kijev-Barcelona največje ozko grlo, kar je bila vsekakor sramota za Slovenijo. Pravijo, da še tega mosta ne bi zgradili, če se ne bi vse bolj oddaljevala avtocestna povezava z Mariborom. Kako pomembna je ta zadeva za domačine z obeh strani Mure, je ugotovil sam prometni minister, ki je dejal, da še ni bil na otvoritvi, kjer bi se zbralo toliko ljudi.

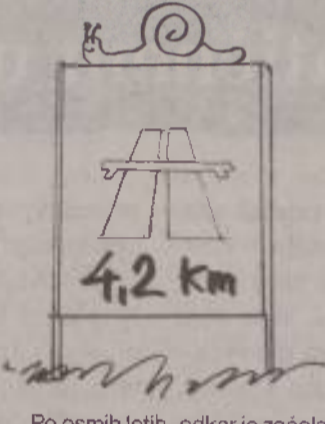
Končno šola

Pravijo, da je rogašova nova novoodprta ošuvna šola ena najmodernejših v Sloveniji. Posebnost je stopnišče s komunikacijskim prostorom. Začeli so jo graditi pred štirimi leti in ob tem ni manjkalo zapletov. Dva najvišja povabljenca, predsednik države in ministrica Čokova, nista prišla, se je pa nabrala lepa četica drugih častnih gostov. Trak so prerezali trije nekdanji ravnatelji šole, šolo pa so blagoslovili predstavniki binkoštna, evangeličanske in katoliške cerkve.

Turbulence v Muri

Kdo je kriv za stečaj Westmura? Tako se zdaj sprašujejo, ko začnejo prihajati računi za Murino družbo v tujini, ki pa naj bi poslovala brez kontrole iz Murske Sobotice. S krivdo za nastalo stanje zaenkrat še igrajo pingpong. Ne ve se še, kolikšne so sploh terjatve Westmurovih upnikov. Zanesljivo gre za velike zneske, ki bodo prej ali slej obremenili hrbte Murinih delavcev, s tem pa posredno našo pokrajino in - tudi državo. Težavam v Muri ni videti konca. Za odstavljenimi, premeščenimi in odstopljenimi vodilnimi delavci zaenkrat še nihče ne žaluje.

Končno dobili avtocesto!

Po osmih letih, odkar je začela Slovenija graditi avtoceste, je končno prišlo na vrsto tudi Pomurje. Od 87,3 km, kolikor znaša razdalja avtoceste Maribor-Pince, smo dobili 4,2 km - od Lipovec do Sobotice. Na otvoritvi je minister Presečnik povedal, da bo ta odsek še posebej zaželen, ko bo konec prihodnjega leta odprt še 11,2- kilometrski odsek Beltinci-Vučja vas z 833 dolgim mostom čez Muro. Povedal je še, da je rad v teh lepih krajih pri Muri, potem pa so odšli na letališče, kjer je bila v hangarju velika pogostitev.

Mimo očes in ušes

V Radencih sta pripravila Ministrstvo za gospodarstvo in Slovenska turistična organizacija konferenco na temo Globalni turizem in podjetništvo v državah Srednjeevropske pobude. Iz 18 držav je prišlo 210 udeležencev. Ugotovili so, recimo, da je kljub globalnosti turizma najpomembnejša lokalna storitev, ali pa, da je osnova za razvoj turizma podjetnost ljudi in tudi to, da brez promocije ne bo šlo. To bi lahko končno vprašali tudi sosedovo Miko. Bože mili, česa vse si ljudje ne izmislijo, da bi se lahko šli zastojkarski turizem.

Balinanje

Na desetem državnem prvenstvu v balinanju so dosegle članice gornjeradgonske podružnice Zveze društev multiple skleroze izmed devetih tekmovalnih ekip prvo mesto in tako postale državne prvakinje za letošnje leto. Monika, Marta, Majda in Blanka so za sabo pustile prekmurske konkurentke, ki so bile z drugim mesto ravno tako zadovoljne.

Slovenska kuhinja diši

S svetovnega kuharskega tekmovanja Expo gast 2002, ki je bilo v Luksemburgu, se je vrnila šestčlanska ekipa Slovenije z bronasto medaljo. V ekipi je bil tudi vodja kuhinje v moravskem hotelu Ajda Danilo Kozar. Pomerilo se je 27 državnih reprezentanc, v boju za medalje pa so sodelovale še mladinske in vojaške ekipe, tako da se je zbralo na kupu kar 800 kuharjev različnih barv in jezikov. Med ekipami so bili tudi mojstri kulinarike iz Francije, Švedske, Kanade itd., zato je priznanje tem dražje.

Spodbuda podjetju ROTO

Podjetje Roto si je s projektom Voda - zbiranje deževnice priborilo nagrado, ki sta jo razpisala Gospodarski vestnik in Ekološki razvojni sklad RS v zvezi z ekološko problematiko. Pri snovanju projekta so izhajali iz dejstva, da človek dnevno porabi 98 litrov vode, od tega 53 litrov za kopanje, pomivanje posode in pitje, 45 litrov pa za opravlila, pri katerih zadostuje tudi manj kakovostna voda. Nagrado so podelili v Portorožu v okviru konferenca o mednarodnem okoljskem partnerstvu 2002.

Sonja in Robi športnika Pomurja

Atletinjo Sonjo Roman in strelca Robija Markojo je 15 pomurskih športnih novinarjev in dopisnikov izbralo za najboljša letošnja športnika naše pokrajine. NK Križevci si je priboril naziv najboljšega športnega kolektiva. Oba športnika sta državna reprezentanta, ki sta ob tem dosegla številne uspehe na mednarodnih tekmovanjih. Na drugem mestu pri športnicah je še vedno aktivna Kegljačica Marika Kardinar.

NK Mura druga

Končal se je jesenski del prvenstva v prvi državni nogometni ligi Si.mobil. Pomurski prvotigaš se je slabo odrezal, saj je pristal na drugem mestu (od zadaj, seveda). Vzrokov za neuspeh je kar nekaj: premalo kakovostnih igralcev, slaba pripravljenost nekaterih, poškodbe, kartoni, menjava trenerjev itd. Trenutno je edina svetla točka dejstvo, da niso zgubili stika z drugimi moštvimi, in lahko računajo na popravni izpit spomladi.

Jožef

Endre

pretresli svet(a) ob Muri

BESEDE
MODE

Časovni mehanizem

Novo leto je začetek novega obdobja, ki ga najprej označuje koledar, šele nato pogled na uro. Minuta v minuto teče drugače in včasih se zdi, da ne gre nikamor. Čas, ki ga imamo ali si ga vzamemo, je tako relativen pojem, da so si zato izmislili mehanizem. Ura je torej kriva, da nam je dolgčas, da hitimo ali zamudimo.

Vse od 15. stoletja dalje ure merijo čas, vendar je bil pogled usmerjen le na steno. Stenskim uram so se v 16. stoletju pridružile osebne. Delci pravilnih premikov so se skozi stoletje zmanjševali, zato je postala osebna ura pomemben del nakita v pravem pomenu besede. Ni naključje, da je nastalo v začetku 16. stoletja ime Tambour, ki je označevalo novo dobo osebnih ur. Prav oblika teh prvih osebnih ur je navdihnila danes svetovno znana oblikovalca Louisa Vuittona. Z novo obliko je želel poudariti moč osebnosti. Seveda

je poplava zvenceh imen velika. Tržišče ponuja ure na mobilnih telefonih, dlančnikih in še kje, vendar osebna ura v klasičnem pomenu še vedno živi. Tanjša moška ura z usnjenim pasom in rimskimi številkami je poudarjena eleganca, ki jo ponujajo za večerne dogodke.

Ura na zapetju vsekakor privlači poglede. Oblika in material sta dva elementa, po katerih včasih celo ocenjujejo človeka oz. njegove osebnostne lastnosti. Nekateri znajo s tem dobro manipulirati, drugih to ne zanima. Kakor koli že, času le ne moremo uiti. Pravijo, da imajo od časa najmanj koristi tisti, ki so pred njim ali za njim. V nasprotnem smo lahko priča pravim evolucijam, ki prinašajo vedno boljše rezultate.

Tatjana Kalamar Morales

Novela zakona o državljanstvu

Spremembe si velja zapomniti

Veljati je začela novela zakona o slovenskem državljanstvu, ki prinaša kar nekaj novosti. Od sprememb zakona leta 1994 so se pri delu upravnih organov pokazale pomanjkljivosti. Te naj bi odpravili z novelo, ki poenostavlja postopek pridobivanja državljanstva in možnost pridobitve državljanstva pod olajšanimi pogoji za posamezne kategorije prebivalcev.

Tako lahko osebe, ki so stalno prebivale v Republiki Sloveniji na dan plebiscita o samostojnosti in od takrat dalje pri nas nenehno živijo, v enem letu od dneva uveljavitve tega zakona pri notranjem ministrstvu podajo vlogo za slovensko državljanstvo. Gre za možnost pridobitve državljanstva za osebe, ki so želele postati državljani pod pogoji 40. člena zakona o državljanstvu, vendar tega takrat niso storile. Prošilec, ki bo v enem letu zaprosil za sprejem v državljanstvo po novem členu, bo oproščen plačila vseh stroškov postopka.

Po novem prošilcu za sprejem v slovensko državljanstvo ne bo treba izpolnjevati pogoja zagotovljenega stanovanja. Uvedli pa bodo tudi učinkovitejši način ugotavljanja znanja slovenskega jezika za prošilce za sprejem v državljanstvo. Prošilci za državljanstvo morajo namreč po sedanjih ureditvah aktivno obvladati slovenski jezik v pisni in ustni obliki, kar so morali dokazati z obveznim preizkusom. Izpolnjevanje tega pogoja je za nekatere pomenilo nepremostljivo oviro. Zakonodajalec takrat ni pomislil na nepismene in invalide.

Ob tokratni spremembi so zato v zakon

vnesli možnost, po kateri bo omenjeni pogoj izpolnila nepismena oseba, ki se govorno sporazumeva v slovenščini. To bo morala dokazati s potrdilom o uspešno opravljenem izpitu iz govornega sporazumevanja v slovenščini na osnovni ravni. V vse naturalizacijske postopke sta vključena dva nova pogoja. Prošilci morajo imeti urejen status tujca in podano izjavo o sprejemanju slovenskega pravnega reda. Vsi morajo imeti poravnane davčne obveznosti. Zaostrjeno je pridobivanje državljanstva po izredni naturalizaciji. Prošilec mora živeti v Sloveniji najmanj leto dni, kar pa ne velja za osebe slovenskega rodu.

V določbi o naturalizaciji mladoletnih oseb se zaostruje pogoj z obveznim enoletnim bivanjem otroka v Republiki Sloveniji. V določbi za razveljavitev naturalizacije zaradi goljufije pa je triletni rok opuščen. Na podlagi registracije lahko vse osebe do 36. leta starosti, rojene v tujini v mešanem zakonu, če je eden od staršev slovenski državljan, pridobijo državljanstvo. Tudi zdomcem, ki zaprosijo za državljanstvo, se je čas, potreben za bivanje v državi, skrajšal na šest mesecev. Osebam, rojenim v Sloveniji, se opusti izpolnjevanje pogoja stanovanja in slovenščine. Beguncem in apatridom se dolžina prebivanja, predpisana za tujce, skrajša z deset na pet let. Od uveljavitve zakona o državljanstvu je bilo po podatkih ministrstva vloženi 205.328 vlog. Državljanstvo je doslej pridobilo 191.130 oseb.

Milan Jerše

Vpliv zemeljskih sevanj na naše počutje

V prejšnjem prispevku sem gospe Mariji le delno odgovoril na njeno vprašanje in opozoril na kozmična sevanja. Da pa bo slika popolnejša, bom v tem prispevku opisal vpliv zemeljskih in tehničnih sevanj ter njihov vpliv na naše počutje in zdravje.

- Kaj prištevamo med zemeljska sevanja:
- vodne tokove,
 - prelome, ki pogosto nastajajo tudi ob potresih ali plazovih,
 - rudnike,
 - rudnine.

Med tehnična sevanja pa prištevamo:

- daljnovode visoke napetosti,
- oddajnike - relejne postaje,
- TV-aparate,
- druge gospodinjske aparate.

Podzemne vodne žile

Podzemno tekoča voda povzroča strujni tok, zaradi različnih električnih nabojev vodnih in zemeljskih molekul. To pa ima za posledico elektromagnetna polja. Le-to povzroča električno polje, ki je usmerjeno proti vodnemu toku, njegova potencialna razlika pa znaša od 20 do 50 V/m. Tako elektromagnetno polje povzroča koncentracijo ali razsevanje žarkov, ki prihajajo iz globin zemlje. Ti škodljivi tokovi so predvsem na hribovitih območjih, kjer voda pada v globino (pod zemljo) in s tem povečuje moč elektromagnetnega polja, ki v bistvu vpliva na naš vegetativni sistem, oziroma povzroča bolezni hrbtenice. Podzemna jezera in mirujoče vode niso škodljive.

Geološki prelomi

Tudi vertikalne in horizontalne premike v zemeljski skorji zaznamo na osnovi merjenja spremembe sevanj iz zemeljske globine. Medtem ko podzemni vodni tokovi predvsem zvišujejo intenziteto mikrovalov, ki so pomembni v biološkem sistemu, povzročajo geološki prelomi zvišano radioaktivnost in predvsem gama žarke, nad katerimi se ne smemo zadrževati. Tudi nad ležišči rudnin in premoga imamo opraviti predvsem s sekundarnim sevanjem. V Pomurju tega ni ravno veliko. Vodni tokovi, prelomi in tehnična sevanja so še veliko bolj vplivni in negativno delujoči na naše zdravje in zmanjšujejo življenjsko energijo, kar vpliva na odpornost (zmanjša imunski sistem), povečuje utrujenost in nevrozo, če so podkrepiljeni s Hartmanovo ali Currijevo mrežo. Predlagam vam, če slabo spite, se zbujate med 1. in 3. uro, se zjutraj zbujate utrujeni in nervozni, da si dajte pregledati ležišče, toda to naj vam naredi strokovnjak, ki vam ne bo ponujal vložka (ki nič ne pomaga), temveč bo določil mladostno (koristno) mesto, kjer boste lepše spali in tudi vstajali spočiti, kar vam bo povečalo življenjsko energijo ter s tem odpornost in možnost uspešnega zdravljenja.

Vpliv električnih polj (tehnična sevanja)

V bližini naprav visoke napetosti nastajajo močna električna polja, ki ogrožajo ljudi in naravo. Ruska znanstvenica Korobkova je določila maksimalni čas zadrževanja v neposredni bližini visokonapetostnih naprav

Bioenergoterapevt Štefan Titan odgovarja

glede na električno poljsko jakost, ki se v teh napravah pojavlja.

Poljska jakost (kV/m)	Maksimalni čas zadrževanja (minute)
5	neomejeno
10	180
15	90
20	10
25	5

110 kV-daljnovod povzroča v neposredni bližini električno polje jakosti 1 kV/m, v razdalji 30 do 50 m pa se zmanjša na nekaj odstotkov (intenzivnost pada potencialno).

Navedene električne poljske jakosti vplivajo na električne tokove, ki krožijo okrog srca in malih možganov, kar povzroča magnetno polje jakosti 4*10⁵A/m.

Navedene električne poljske jakosti povzročajo motnje srčnega utripa in multiplo sklerozo. Pogosto zadrževanje pred TV-aparati povzroča utrujenost in izpade miselnega toka, ker moti možganska magnetna polja.

Telo se pred električnimi polji brani z močno razvejenim vegetativnim živčnim sistemom, katerega center je v malih možganih, zato tudi prihaja pri dolgoročnem sevanju do luščenja povrhnjice malih možganov, kar povzroča multiplo sklerozo, telo pa pred magnetnimi polji nima obrambe, prav tako tudi nobena sredstva, ki jih prodajajo, niso učinkovita.

Kot vemo, pa vegetativni živčni sistem ureja metabolizem vode, krvni obtok, krvni

tlak, telesno temperaturo, presnovo, spalni ritem itd., je pa direktno povezan s hipofizo, ki krmili hormonske procese, in limbičnim sistemom, ki je sedež emocionalne sfere.

Pa si oglejmo, kako sevanje vpliva na pH-vrednost pri metabolizmu vode! Vemo, da mora biti pH med vrednostjo 7 in 8, ker znižanje pomeni reverzibilni proces (pri 6) in konec presnove. Povišanje (proti 9) pa prehod v bazično območje in prav tako konec presnove. Gama žarki, rentgenski žarki ter mikrovalovna sevanja znižujejo pH, kratki valovi, ultra zvoki in magnetna polja pa pH zvišujejo. Zato ljudje, ko spijo, bivajo na vodnih tokovih (Goričko, Štajersko), ob radijskih oddajnikih, ob visokonapetostnih električnih vodih, na prelomih in rudninah in hitreje zbolivajo kot tisti, ki so od teh škodljivih sevanj oddaljeni.

Drage bralke in bralci Vestnika in Pena, ker bo čez nekaj dni nastopilo težko pričakovano novo leto 2003, vam vsem želim veliko sreče. Vsem, ki ste bolni, poln koš zdravja, vsem, ki ste mi pisali, hvala, saj ste s svojimi vprašanji dali marsikomu odgovor. Če želite, da vam bom še odgovarjal, mi pišite, sicer pa lep pozdrav in vse naj, naj ob branju Vestnika in Pena.

Vaš diplomirani bioenergoterapevt
Štefan Titan, telefon 539 17 37

Silvestrska zaroka

Stephanie - srečna nevesta Emanuele Filiberto je osvojil princino srce. Princ Rainier je dal blagoslov k poroki.

Ni minilo dobrega pol leta, odkar sta se poročila, in že boste šla narazen. V hudi poletni vročini sta si znani igralec akcijskih filmov Nicolas Cage (38) in Lisa Marie Presley (39) obljubila večno zvestobo, zdaj, ko je pritisnil mraz, pa bo menda vsega konec. Znani igralec in znana hčerka pa se ne bosta ločila zaradi nezvestobe, kot je v navadi med znanimi osebami, ampak zaradi psa. Nicolas Cage je izredno navezan na svojega kosmatega ljubljence, Lisa pa psov že od malega ne trpi. Konec je naredil Cage - vložil je tožbo za ločitev.

Dekle meseca

To je tokrat plavolasna Brazilka Ellen Roche. Stara je 23 let in prihaja iz Sao Paola. Pri nas je ne poznamo, v Južni Ameriki pa ji že nekaj časa pravijo kraljica malih ekranov. Nekoč je hotela postati zdravnica in se je tudi vpisala na medicino. Tod usoda je hotela drugače. Zaradi izredne lepote je ves čas dobivala ponudbe za snemanje in se je enkrat pač odločila ...

Kaže, da se bo res vse končalo kot v pravljici, čeprav začetki niso kazali tako, saj je monaška princesa (to, da je že bila poročena, pozabimo) Stephanie (37) najprej dobila otroka, poroka bo pa šele sedaj, čeprav ji je mama vedno govorila, da je poroka prva in šele nato otroci.

Princ Rainier je zdaj vsem razdorom v preteklosti naredil črto in dovolil, da se mlada vzmeta. Srečni izbravec je Emanuele Filiberto Savojski (30), sin italijanskega kronskega princa Viktorja Emanuela (65), ki je dobil prav v teh dneh dovoljenje italijanskih oblasti, da se vrne v domovino, česar doslej, zaradi medvojne sodelovanja s fašisti, ni smel. Zaroka bo v prinčevski palači v Monaku in pravijo, da princ Rainier (79) za to priložnost pripravlja celo govor. Tudi vse priprave so potekale na višini, vrhunec dogodka pa naj bi bil velik polnočni ognjemet. Vrhunski kuharji so pripravili poseben meni, povabljeni pa so vsi, ki v Evropi kaj pomenijo. Tudi razdor med sestrama je končan, tako niti Caroline ne bo manjkala.

»Vsi bi se radi z mano krasili, le Filiberto bi rad moje srce,« pravi vzhičena nevesta.

Kdo danes ne pozna Halle Berry, najnovejše spremljevalke Jamesa Bonda in imetnice oscarja. Nekoč je bila tinejdžerska miss Amerike, potem pa se je podala k filmu. Kot mladi lepotički so ji ponudili vlogo v filmu Z druge strani postelje. Hal se je morala ljubiti gola pred kamerami in zaigrati bogve koliko orgazmov. »Posel« ji je uspel, saj je s svojo prepričljivostjo prišla do vloge, ki ji je prinesla oscarja.

Tako se je začelo

Varčnost, varčnost

Poglejte obe sliki. Kaj vidite? Vidite princa Charlesa (54) in njegovo izvoljenko Camilo (55). Natančnejši opazovalec bo ugotovil tudi to, da prihodnji monarh in njegova izbranka hitita, da mora biti mrzlo in da se to dogaja nekje na deželi. No, dodajmo, da sta bili fotografiji posneti po božji službi v cerkvi St-

Mary's v Sandringhamu v Norfolku. Mrzlo je, zato imata roke v žepu, kar ni nič posebnega. V čem je potem posebnost obeh posnetkov. Zgornji je bil narejen letos marca, manjši pa letos decembra. In njegovo prinčevsko veličanstvo in njegova spremljevalka sta obakrat oblečena povsem v ista oblačila. Skromnost, da bi se od nje lahko učile tudi naše bralke ...

Olga Šparakl iz Branoslavec

»mora biti« povsod zraven

Bralci Péna se predstavljajo

Branoslavci: strnjena obcestna vas pod razvalinami nekdanjega gradu Braneka, zato tudi ljudsko poimenovanje za krajane Prnožlavci. Vas je prvič omenjena v pisnih virih v deželno knežjem urbarju iz 1265. leta. V šaljivem grbu naselja je som.

Iz Branoslavec oziroma Prnožlavce so bile doma ugledne osebnosti: Franjo Muršič (privrženec Vrazovega ilirskega gibanja), Gaspar Draškovič (lastnik gradu), Ana Marija Katarina (podpornica dijaštva in revežev),

Ena od mojih fotografij iz let pred poroko

Tale posnetek pa je čisto svež.

Ivan Gottweis (politik in mecen slovenskih rodoljubov) ... Od tam pa je tudi današnja gostja Penove zadnje strani Olga Šparakl. Zelo sem ji moral pihati na dušo, naj sama kaj pove o sebi, ko pa so dotlej o njej pripovedovali le drugi. Same lepe stvari.

»Rodila sem se pred osemindesetimi leti (če je to pomembno) na manjši kmetiji v Branoslavcih. Po osnovni šoli sem se v Šalincih pri krojaškem mojstru Soviču in v poklicni šoli izučila za krojaško pomočnico. Pozneje sem se zaposlila v obrtnem podjetju v Mariboru in tam spoznala moža ter se poročila. Z družino (trije otroci) sem se vrnila na domačo kmetijo v Branoslavce, kjer smo začeli pitati bekone, pozneje pa smo imeli tudi plemenske svinje, presečnice po domače. Zdaj imamo le še 'proizvodnjo' bekonov. Saj tako se reče, mar ne, ko pa imamo v enem turnusu 200 pitancev. Zdaj je lažje, saj pomagajo tudi otroci, ki so medtem odrasli in tudi šole so končali: Miran je sklenil

izobraževanje v srednji računalniški šoli, Vesna je gostinska tehtnica, Andrej pa je absolvent kemijske tehnologije. Hčerka si je tudi že ustvarila družino in ponosna sem na svojega prvega vnučka Daniela.

Živim in delam na kmetiji. Na njivah pridelujemo korožo in pšenico. Torej le dve poljščini, sicer, če bi jih pridelovali več, bi bilo še manj časa. Ko pa le ujarnem kaj prostega časa, se vselej zaposlim z delom, ki ga še najrajši opravljam, in mi je bilo nekoč poklic: rada šivam. Izredno rada pa se tudi družim s sovaščani. Morda so me prav zato pred letom dni izvolili za predsednico turistično-sportnega društva, ki sicer deluje že deset let. Letos smo imeli očiščevalno akcijo po vasi in okrog Gajševskega jezera, kurili smo prvomajski kres in se imeli ob njem lepo, imeli smo obhod po 'meji' Branoslavcev in med potjo (v Cezanjecih) pokusili prleški golaž; na 'klanci' v Branoslavcih smo imeli piknik in družabne igre. Podali smo se tudi na izlet k Trem kraljem na Pohorju in tam imeli piknik. V nepozabnem spominu pa ostaja tudi izlet v Julijske Alpe in k Sedmerim jezerom. Ob pustu se radi našemimo in se udeležimo karnevala v Ljutomeru, zraven pa smo tudi na Sejmu po celem Lotmerki s kvasenicami, postržnjačami in drobnim pecivom. Tisti, ki pa se bolj zanimajo za šport, igrajo poleti mali nogomet, zdaj - pozimi - pa namizni tenis. V zimskem obdobju imamo tudi kartanje, igranje pikada in igre človek ne jezi se. V slednji tudi sama tekmujem. Ko bo tekmovanje konec, bomo podelili odličja.

Bo dovolj? Ne? Res je, da sem skoraj povsod zraven, vsekakor pa na akcijah in prireditvah turističnega in športnega društva. Navsezadnje sem predsednica. Tako tudi ne morem manjkati na vaških kolinah. Prašiča zakoljemo dan pred občnim zborom društva, po njem pa je seveda pogostitev z jedmi, značilnimi za kolino,

Ženske Branoslavcev se rade izobražujemo v kuhi in peki.

Spomin na Sedmera jezera.

za vseh sto dvajset odraslih prebivalcev Branoslavcev, ki so sicer kolektivni člani društva. Branoslavčanke znamo seveda pripraviti tudi vrsto drugih domačih jedi, saj smo obiskovale kuharski tečaj,

kjer je bil poudarek prav na dobrih domačih receptih.

Morda se bo kdo, ki me ne pozna, obregnil, da sem veliko zdoma. Ne! Prvo je delo na kmetiji in v gospodinjstvu, šele potem pride razvedrilo,

Henčeva Majda (druga z leve) in jaz (prva z desne) v družbi z grškim parom v narodnih nošah.

Ženske si imamo vedno veliko povedati. Tako je bilo tudi 'na kavici' pri kolegici (prva z leve) Nadici v Radoslavcih.

do katerega imamo pravico tudi kmetice. Zdaj, ko so otroci odrasli, me občasno tudi nadomestijo pri delu v hlevu. Letos pa sem jim sploh hvaležna, saj sem odšla z doma za teden dni. Pridružila sem se sosedi Majdi Heric, zaposleni v Muri, in s skupino 'murašič' sem preživela sedem dni nepozabnih počitnic na otoku Krfu v Grčiji. Dobro je, da gre človek tudi kam 'ven', da vidi svet, sicer bi bil njegov pogled zelo ozek.

Stefan L. Sobočan

Gospodična Petra in gospod »pozvačin«

Petra F. iz Odranec je gotovo že godna, a še vedno »ledik« stanu. Tega nekateri ne morejo verjeti. Kako se ji še ni uspelo ujeti v zanko kakšnega osvajačca, je njena velika skrivnost. No, ko bo vendarle prišel usodni trenutek, bo imela »pozvačina«, kot se spodobi. Zato si ga večkrat ogleduje.